

# jaarverslag 2015



## VOORWOORD

Voor u ligt het jaarverslag 2015 van het Bureau Financieel Toezicht (BFT). Met dit verslag legt het BFT verantwoording af over de activiteiten die het in 2015 heeft verricht en de keuzes die het heeft gemaakt. Het zet belangrijke ontwikkelingen en gebeurtenissen uiteen die het afgelopen jaar hebben plaatsgevonden. Daarnaast bevat dit rapport de jaarrekening 2015.

Per 1 oktober 2016 is mevrouw mr. M.C. Kaptein MPM de nieuwe directeur van het BFT. Zij volgt de heer mr. M.E. Coffeng op, die op voordracht van het Ministerie van Veiligheid en Justitie per 1 juni 2016 als plaatsvervangend directeur ad interim het Nederlands Forensisch Instituut (NFI) is gaan versterken. Gedurende de interimperiode is de functie van directeur waargenomen door het huidige hoofd van de afdeling Juridische Zaken/Handhaving, mevrouw mr. drs. B.N. Takken LL.M.

### Samenstelling bestuur:

mr. A. Hammerstein  
voorzitter

mr. P. Kole  
bestuurslid/plv. voorzitter

prof. J.C.A. Gortemaker RA  
bestuurslid

### Directie:

mr. M.E. Coffeng (tot 1 juni 2016)  
mw. mr. drs. B.N. Takken LL.M. (waarnemend directeur tot 1 oktober 2016)  
mw. mr. M.C. Kaptein MPM



## INHOUD JAARVERSLAG 2015

	pagina
<b>1. Het BFT in 2015</b>	7
<b>2. Toezicht notariaat en gerechtsdeurwaarders</b>	8
2.1 Werkwijze	8
2.2 Toezicht notariaat	8
2.3 Handhaving notariaat	12
2.4 Toezicht gerechtsdeurwaarders	15
2.5 Handhaving gerechtsdeurwaarders	18
<b>3. Toezicht Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme (WWFT)</b>	19
3.1 Werkwijze toezicht	19
3.2 Handhaving WWFT	22
<b>4. Afdeling Juridische Zaken en Handhaving (JZ/HH)</b>	24
<b>5. De organisatie</b>	26
5.1 Ontwikkelingen	26
5.2 Automatisering	27
5.3 Financiële situatie	27
5.4 Toekomst	27

## INHOUD JAARREKENING 2015

	pagina
<b>1. Balans per 31 december 2015</b>	28
<b>2. Winst- en verliesrekening over 2015</b>	28
<b>3. Kasstroomoverzicht 2015</b>	29
<b>4. Algemene toelichting</b>	30
<b>5. Toelichting op de balans per 31 december 2015</b>	32
<b>6. Toelichting op de winst- en verliesrekening over 2015</b>	36
<b>7. Overige gegevens</b>	40
<b>Controleverklaring van de onafhankelijk accountant</b>	41
<b>Overzicht van gebruikte afkortingen</b>	46



## JAARVERSLAG BFT 2015

### 1. HET BFT IN 2015

In 2015 heeft het Bureau Financieel Toezicht (BFT), zijnde een zelfstandig bestuursorgaan met rechtspersoonlijkheid gevestigd te Utrecht, stappen gezet om de interne organisatie te verbeteren en vooral om zijn toezichthoudende taak effectiever en adequater uit te oefenen. Leidraad daarbij was dat het BFT zich met een beperkt aantal mensen en met minder financiële middelen genoodzaakt ziet zich in zijn toezichthoudende taak te concentreren op de belangrijkste risico's die zich kunnen voordoen op het terrein waarop het toezicht houdt. Dat betreft zowel het toezicht op notarissen en gerechtsdeurwaarders als dat op de Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme (WWFT). Om de genoemde stappen te kunnen begrijpen, verschaft het BFT hieronder helderheid over zijn doelstellingen en de manier van werken die daarbij past. In die manier van werken is een belangrijke rol weggelegd voor de interne scheiding tussen toezicht en handhaving.

Het doel van het toezicht is vooral te bevorderen dat de maatschappij vertrouwen heeft in de beroepsgroepen waar het BFT op toeziet, de bevordering van een gelijk speelveld voor deze groepen en het leveren van een bijdrage aan de integriteit van het financiële stelsel.

Het BFT is voor het toezicht onder andere afhankelijk van signalen uit financiële gegevens van ondertoezichtstaanden. Dankzij voortschrijdende ICT-ondersteuning krijgt het steeds meer signalen aangeleverd. Uit oogpunt van efficiëntie gaat het BFT graag op deze voet verder, hoewel ontwikkeling van steeds geavanceerdere ICT-systemen een kostbare aangelegenheid is.

Op het gebied van het toezicht op de kwaliteit en de integriteit van de beroepsuitoefening zal het BFT zich de komende jaren verder ontwikkelen. Zo zal het, zeker nu het ook het integrale toezicht op de gerechtsdeurwaarders krijgt, steeds meer risicogericht gaan werken. Duidelijke signalen van de ketenpartners, maar ook van de ondertoezichtstaanden zelf in de

vorm van de incidentenmeldingen, spelen hierbij een belangrijke rol.

In 2015 heeft het BFT capaciteit aangewend voor de besluitvorming en het proces rondom de samenstellingsverklaring die notarissen bij hun kwartaalcijfers moeten indienen en de mogelijkheid die ze hebben om daarvoor een ontheffing aan te vragen (zie paragraaf 2.2). De samenstellingsverklaring is nodig om tot betrouwbaardere kwartaalcijfers te komen, waarmee het BFT het toezicht doelmatiger kan uitoefenen.

Een positieve ontwikkeling is dat er meer toezichtconvenanten tussen het BFT en zijn partners in het toezicht worden gesloten. Het bestuur heeft ook in 2015 gestreefd naar goed overleg met de ministeries van Veiligheid en Justitie en Financiën en meent daarin te zijn geslaagd. Er vindt bovendien vaak informeel overleg tussen het BFT en de ambtenaren plaats om wederzijdse verwachtingen zo goed mogelijk af te stemmen en waar mogelijk tijdig informatie uit te wisselen. Het BFT heeft daarnaast periodiek overlegd met de besturen van de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie (KNB) en de Koninklijke Beroepsorganisatie van Gerechtsdeurwaarders (KBvG). Hoewel ook dat overleg nuttig en vruchtbaar is geweest, ervaart het bestuur een zekere – mogelijk onvermijdelijke – spanning tussen het werk dat die organisaties in het belang van de beroepsgroepen doen en de taak van de toezichthouder. Overleg over de afbakening tussen toezicht en kwaliteitsbevordering blijft noodzakelijk.

Het bestuur is tevreden over de samenwerking met de directeur, de afdelingshoofden van de twee toezichthoudende teams en het hoofd van de afdeling Juridische Zaken en Handhaving (JZ/HH) van het BFT, die gezamenlijk het MT vormen. De taak van het bestuur beperkt zich tot de hoofdlijnen van het beleid, problematische dossiers, incidenten en de handhavingsmaatregelen die het BFT oplegt. Die laatste toetst het bestuur vooraf op de inhoud. Het schat het belang van de uniformiteit en de proportionaliteit van het toezicht en de handhaving hoog in.



Het interne overleg tussen MT en bestuur richtte zich ook op de duurzaamheid van de organisatie en de inrichting ervan met het oog op de toekomst. De beperkte omvang van het BFT noopt tot bezinning op het efficiënt onderbrengen van ondersteunende werkzaamheden en samenwerking in grotere verbanden (bijvoorbeeld op het gebied van facilitaire zaken), waarbij de zelfstandigheid en de onafhankelijkheid van het BFT moeten blijven gewaarborgd.

## 2. TOEZICHT NOTARIAAT EN GERECHTSDEURWAARDERS

### 2.1. Werkwijze

Het toezicht op de notarissen en de gerechtsdeurwaarders wordt binnen het BFT uitgeoefend door de afdeling Notariaat/Gerechtsdeurwaarders (hierna afdeling NG). Het vindt zijn wettelijke basis in de Wet op het notarisambt (Wna) en de Gerechtsdeurwaarderswet.

#### Regionale indeling afdeling NG

In 2015 is de afdeling NG in regioverband gaan werken. Er is een onderverdeling gemaakt in drie regio's (Noord, Midden en Zuid) met elk vijf of zes toezichthouders. Elke regio heeft een aantal notarissen en gerechtsdeurwaarders toebedeeld gekregen. Per regio beheren toezichthouders met een financiële achtergrond een account met zowel notarissen als gerechtsdeurwaarders. Daarnaast zien toezichthouders met een juridische achtergrond toe op de kwaliteit en de integriteit. Doordat de toezichthouders hun kennis uitwisselen en verbreden, heeft werken in regioverband een positieve invloed op het integrale toezicht op het notariaat en op het integrale toezicht op de gerechtsdeurwaarders per 1 juli 2016.

#### Toezichtsonderzoeken

Onderdeel van de uitvoering van het toezicht zijn de onderzoeken die het BFT instelt. Die onderzoeken zijn gericht op risico's en gebaseerd op risicosignalen, zowel op financieel gebied als op het gebied van kwaliteit en integriteit.

Het BFT onderscheidt de volgende soorten onderzoeken:

- algemeen of regulier onderzoek;
- bijzonder onderzoek;
- themaonderzoek.

Het BFT voert het onderzoek doorgaans ten kantore van de ondertoezichtstaande uit. Conform de Algemene wet bestuursrecht (Awb) is iedere medewerker van het kantoor verplicht medewerking aan het onderzoek te verlenen.

Om de kwaliteit en de uniformiteit van de onderzoeken te waarborgen vindt na afronding van een onderzoek collegiale beoordeling van het dossier en het conceptrapport plaats. Vervolgens legt het BFT het concept voor aan de ondertoezichtstaande. De ondertoezichtstaande krijgt de gelegenheid om hierop te reageren. Nadat het BFT eventuele reacties heeft verwerkt, brengt het het definitieve rapport uit.

#### Commissies van Deskundigen Notariaat en Gerechtsdeurwaarders

Het BFT voert niet alleen de taken uit die voortvloeien uit het toezicht, maar voert ook het secretariaat voor de onafhankelijke Commissie van Deskundigen Notariaat en van Deskundigen Gerechtsdeurwaarders. Deze commissies beoordelen de bedrijfseconomische haalbaarheid van ondernemingsplannen die door (kandidaat)notarissen en (kandidaat)gerechtsdeurwaarders zijn ingediend.

### 2.2. Toezicht notariaat

#### Integraal toezicht

Integraal toezicht wil zeggen dat het BFT zowel toeziet op de financiën als op de kwaliteit en de integriteit van de ondertoezichtstaanden.

#### Financieel toezicht

De afdeling NG oefent financieel toezicht uit door enerzijds periodieke financiële gegevens te beoordelen en anderzijds onderzoeken uit te voeren.

Het op tijd aangeleverd krijgen en vervolgens analyseren van periodieke financiële gegevens is een belangrijk onderdeel van het financiële toezicht. Het

gaat om de jaarlijkse verantwoordingsgegevens van het kantoor en van de notarissen privé. Daarnaast vraagt de afdeling NG per kantoor kwartaalgegevens op.

Sinds 2009 moeten notariskantoren kwartaalcijfers indienen, zodat het BFT sneller inzage krijgt in financiële ontwikkelingen. Dit ook naar aanleiding van de recente financiële crisis, die een zware druk legde op de financiële positie van de kantoren en daardoor financiële risico's met zich meebracht.

Wanneer het BFT periodiek, binnen de daarvoor gestelde termijnen, over betrouwbare financiële gegevens beschikt, kan het efficiënt beoordelen of het al dan niet noodzakelijk is om in actie te komen en daarmee zo mogelijk de lasten voor het toezicht verlagen.

Om de betrouwbaarheid van deze financiële gegevens te verhogen, heeft het BFT vanaf 2012/2013 met de KNB en het Ministerie van Veiligheid en Justitie overlegd over de wenselijkheid van een zogeheten samenstellingsverklaring, die het notariskantoor samen met de kwartaalcijfers indient. In het geval van zo'n verklaring heeft een accountant het kantoor ondersteund bij het opstellen van de kwartaalcijfers.

Per 1 januari 2015 is een wijziging van de ministeriële Regeling op het notarisambt in werking getreden, waardoor een notaris daadwerkelijk een samenstellingsverklaring van de accountant aan de kwartaalcijfers moet toevoegen. Op basis van bepaalde voorwaarden kan het BFT ontheffing verlenen van deze verplichting, namelijk wanneer een kantoor niet direct financieel kwetsbaar is én in het recente verleden op tijd kwalitatief hoogwaardige kwartaalcijfers heeft ingediend.

De ontheffingsvoorwaarden zijn tot stand gekomen na overleg tussen het BFT en de KNB. Omdat de wetwijziging vrij snel in de Regeling op het notarisambt is doorgevoerd, heeft het BFT in overleg met de KNB de verplichting voor notariskantoren om over de eerste twee kwartalen van 2015 een samenstellingsverklaring te overleggen opgeschort. Om te voorkomen dat er een soort 'knipperlichtontheffing' zou ontstaan en vanwege de

beheersbaarheid, heeft het BFT in 2015 besloten de mogelijkheid van een ontheffing uitsluitend te verlenen voor een vaste periode van vier kwartalen, namelijk van het derde kwartaal van 2015 tot en met het tweede kwartaal van 2016.

Het BFT heeft ruim 500 aanvragen voor een ontheffing ontvangen en na beoordeling, en in veel gevallen een herbeoordeling, 360 vrijstellingen verstrekt.

Het is het BFT gebleken dat de betrouwbaarheid van de aangeleverde cijfers over het derde en het vierde kwartaal van 2015 over het geheel genomen daadwerkelijk is toegenomen doordat de notariskantoren eerder rekening houden met 'eindejaarsposten'. Daardoor beschikt niet alleen het BFT maar ook de notaris zelf, of bijvoorbeeld een bank, eerder over adequate sturingsinformatie en is de notaris meer in control over zijn eigen onderneming. Dat wil zeggen dat zijn bedrijfsvoering op orde is en hij de risico's beter beheerst. Verder zullen betere kwartaalcijfers leiden tot een efficiëntere jaarafsluiting en kan het BFT het toezicht doelmatiger en meer risicogericht uitoefenen.

Naar aanleiding van zijn ervaringen met de ontheffingsaanvragen heeft het BFT de voorwaarden geëvalueerd en past het die voor de periode vanaf het derde kwartaal van 2016 deels aan. Het BFT blijft de kantoren beoordelen op financiële kwetsbaarheid en de betrouwbaarheid van de kwartaalcijfers.

#### Toezicht op kwaliteit en integriteit

Het BFT voert onderzoeken naar kwaliteits- en integriteitsaspecten grotendeels uit op basis van onderzoeksvoorstellen van het Team Ontwikkeling en Bijzondere Onderzoeken (TOBO). Dit team analyseert ontvangen meldingen over een financieel risico of een gebrek aan kwaliteit en integriteit, zoals meldingen op grond van artikel 25a Wna (melding van incidenten inzake onder andere financiële risico's), meldingen op grond van artikel 111c Wna (meldingen door de Belastingdienst), Kadastermeldingen (bijvoorbeeld meldingen van een betalingsachterstand bij het Kadaster), meldingen van andere toezichthouders, signalen vanuit tuchttuitspraken en vrijgegeven informatie van het Openbaar Ministerie. In 2015

ontving het BFT 22 artikel-25a-meldingen en negen artikel-111c-meldingen.

Het TOBO betreft deze meldingen in zijn onderzoeksvoorstellen. Op grond van die voorstellen kiest het BFT welke onderzoeken het uitvoert en op welke termijn. Het laat zich daarbij leiden door de ernstigste signalen, zoals integriteitsschendingen, het in het geding zijn van de rechtszekerheid en ernstige schendingen van de belangen van derden.

Voorbeelden van dergelijke onderzoeken die het BFT in 2015 is gestart, zijn onderzoeken naar het door een notaris onttrekken van gelden uit boedels (integriteitsschending), naar het passeren van nietige aktes doordat die niet waren ondertekend door comparanten dan wel de notaris zelf (rechtszekerheid) en naar het passeren van appartementsrechten voor een veel te laag bedrag (€ 1) van een ouder persoon aan een derde, met vernietiging van een eerdere koopovereenkomst (rechtszekerheid en schaden belangen van derden).

Het BFT houdt binnen het notariaat integraal toezicht op 3.137 personen die zijn verbonden aan 799 notariskantoren. Hoewel het aantal notarissen de laatste jaren enigszins afneemt, ziet het BFT dat het aantal toegevoegd notarissen door de komst van de herziene Wna is gestegen.

**Figuur 1: Toezichtpopulatie notariaat per einde jaar 2015-2013**

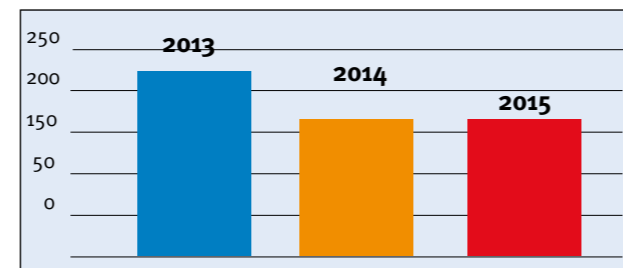
	2015	2014	2013
Aantal notarissen	1.293	1.326	1.336
Aantal kandidaten	1.766	1.710	1.743
Aantal toegevoegd notarissen	66	35	7
Aantal kandidaten-30A	12	13	0
Aantal notariskantoren	799	798	805

### Onderzoeken

Het BFT heeft in 2015 156 onderzoeken uitgevoerd. Figuur 2 geeft een vergelijking weer van de onderzoeken die het BFT in 2013, 2014 en 2015 heeft uitgevoerd. De onderzoeken zijn steeds meer

risicogericht en gebaseerd op risicosignalen, zowel op financieel gebied als op het gebied van kwaliteit en integriteit. Het totaal aantal onderzoeken door de afdeling NG is in 2015 (156 onderzoeken) nagenoeg gelijk gebleven in vergelijking met 2014 (158 onderzoeken).

**Figuur 2: Aantal uitgevoerde onderzoeken notariskantoren 2013-2015**



### Themaonderzoek 'Financieel kwetsbare kantoren'

Het BFT richt het financiële toezicht met name op financieel kwetsbare kantoren. Het is daar in 2015, mede naar aanleiding van berichten die in de media verschenen, een apart project voor begonnen en heeft in 2015 rond de vijftig notariskantoren bezocht. Daarbij heeft het vooral gekeken naar de solvabiliteit en de liquiditeit van de kantoren. In sommige gevallen heeft het ook tuchtklachten ingediend. Doordat het financiële toezicht zich vooral op de zogeheten hoogrisicokantoren richt (zie voor een omschrijving het einde van deze paragraaf), vergen de onderzoeken veel capaciteit. Deze onderzoeken leveren namelijk meer bevindingen met mogelijke herstelplannen op, leiden tot hercontroles, en de afdeling NG moet vaker maandcijfers opvragen. Wanneer het BFT handhavinginstrumenten inzet – zoals normoverdragende gesprekken, pre-tuchtrechtelijke gesprekken en tuchtklachten – verleent de afdeling NG meer bijstand aan de afdeling Handhaving.

### Themaonderzoek 'Niet vermelden koopsom in de akte'

In 2015 heeft het BFT notarissen onderzocht in het kader van het thema 'Niet vermelden koopsom in de akte'. In juli 2014 hebben het Kadaster en het BFT hun samenwerking bevestigd in een convenant. Op grond daarvan heeft het BFT van het Kadaster

signalen ontvangen over notarissen die een afschrift of een uittreksel van een akte van levering van registergoederen hebben ingeschreven in de openbare registers zonder daarin een koopsom te vermelden.

Een belangrijke taak van een notaris is het waarborgen van de rechtszekerheid. De rechtszekerheid wordt bevorderd door onder andere artikel 46 Wna. Het idee achter dit artikel is de doorzichtigheid van de markt te bevorderen en gegevens voor statistieken zichtbaar te maken. Conform het artikel vermeldt een notaris in de akte van levering de geldelijke tegenprestatie, ook al is die voor de overdracht niet van belang. Deze verplichting geldt ook wanneer een notaris met het oog op de inschrijving in het Kadaster een uittreksel afgeeft.

Het Kadaster verstrekke het BFT veertien akten waarin notarissen volgens het Kadaster hadden verzuimd de geldelijke tegenprestatie op te nemen. Het BFT onderzocht naar aanleiding daarvan of de notaris in kwestie handelde overeenkomstig artikel 46 Wna. De akten maakten deel uit van de protocollen van dertien verschillende notarissen. Drie van hen waren niet betrokken in het thema-onderzoek, omdat zij aan de relevante normen bleken te voldoen. De overige tien notarissen en één waarnemende kandidaat-notaris (hierna gezamenlijk 'notarissen' genoemd) waren wel betrokken in het onderzoek.

Het BFT onderzocht de signalen van het Kadaster. Het BFT vroeg hierbij de desbetreffende notarissen per brief waarom de geldelijke tegenprestatie ontbrak. Vier notarissen reageerden niet binnen de gevraagde termijn van drie weken. Uiteindelijk reageerde één notaris niet voordat de afdeling NG de onderzoeken overdroeg aan de afdeling Handhaving.

### Aantal meest voorkomende bevindingen notariaat in 2015

De meest voorkomende normoverschrijdingen die het BFT op basis van zijn onderzoeken heeft geconstateerd, zijn (op volgorde van vaak naar minder vaak voorkomend):

1. Kwetsbare financiële positie;
2. Tekorten in de bewaring van gelden van derden;
3. Onjuiste berekening van de bewaarplicht;
4. Achterstand in verwerking van roeyementen en oude zaken;
5. Overtreding artikel 46 Wna (niet vermelden tegenprestatie in akte);
6. Onduidelijkheid over de status van de kwaliteitsrekening.

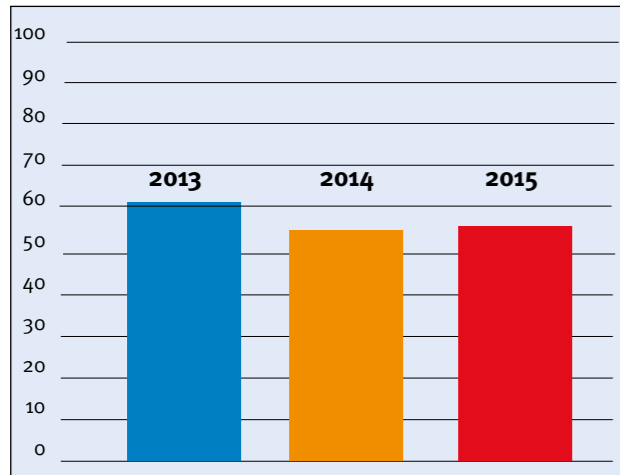
De onderzoeken waar deze bevindingen uit voortkwamen, zijn gemeld aan de afdeling Handhaving. Deze afdeling heeft het bestuur van het BFT voorgesteld welke handhavinginstrumenten het moet inzetten.

### Notariskantoren met een hoog risico

Van een notariskantoor met een hoog risico is sprake wanneer het BFT bij ten minste vier van de zeven risicogebieden een hoog risico inschat. Deze risicogebieden zijn: bewaring, liquiditeit, solvabiliteit, resultaat, kwaliteit, integriteit en overig. Bij uitzondering is ook van een hoog risico sprake op basis van één indicator, namelijk in geval van een zeer ernstige situatie.

Het BFT constateert dat de financiële situatie van meerdere kantoren is verbeterd, onder andere dankzij herstelplannen en scherp toezicht daarop. Het werpt in veel gevallen zijn vruchten af wanneer kantoren beschikken over een overzicht van de aan te pakken problemen, de te nemen maatregelen en de effecten daarvan.

Uit signalen en lopende onderzoeken blijkt dat steeds meer kantoren een hoog risico vertonen op het punt van integriteit en kwaliteit. Het totaal aantal hoogrisicokantoren op financieel, kwaliteits- en integriteitsgebied in 2015 (57) is echter in vergelijking met 2014 (56) vrijwel constant gebleven. Zie de figuur op de volgende pagina.

**Figuur 3: Aantal notariskantoren met hoog risico in 2013-2015**


### 2.3. Handhaving notariaat

#### Werkwijze

In het integrale toezicht op het notariaat neemt het financieel toezicht een belangrijke plaats in. Regelmatig signaleert het BFT daarmee een negatieve (kantoor)liquiditeit en/ of -solvabiliteit. In dat geval geeft het de notaris vaak eerst een waarschuwing en/of nodigt het hem uit voor een normoverdragend gesprek (waarschuwingsfase). Het geeft de notaris dan de gelegenheid zijn financiële positie binnen een bepaalde termijn te herstellen en vraagt hem eventueel frequenter dan gebruikelijk recente cijfers in te dienen. Het BFT kan echter ook een tuchtklacht indienen en zo nodig een stille bewindvoerder laten aanstellen om cliëntgelden te beschermen.

In 2015 heeft het BFT de voorzitter van de Kamer voor het notariaat vier keer verzocht een stille bewindvoerder bij een notaris aan te stellen (conform artikel 25b Wna) omdat het zich zorgen maakte over de derdengelden en/of de financiële stabiliteit van de

notaris. Deze voorstellen werden door de voorzitter (deels) gevolgd, al dan niet door een 'informele stille bewindvoerder' aan te stellen.

In 2015 heeft het BFT voor het te laat indienen van jaargegevens door notarissen voor het tweede jaar het handhavingsinstrument last onder dwangsom ingezet. Een notaris die de jaarstukken niet op tijd indient, moet dat alsnog binnen een bepaalde termijn doen voordat een dwangsom wordt verbeurd. In 2015 legde het BFT 27 keer een dergelijke last onder dwangsom op. In 23 gevallen hebben de notarissen de stukken alsnog binnen de gestelde termijn ingediend. Zij hebben een schriftelijke waarschuwing ontvangen. Bij vier notarissen is de dwangsom uiteindelijk verbeurd.

#### Stijging van het aantal handhavingsmaatregelen

Het BFT hanteert sinds 2014 een gedifferentieerd handhavingsbeleid. Proportionaliteit speelt daarbij een belangrijke rol.

Het BFT heeft in 2015 meer handhavingsmaatregelen opgelegd dan in de jaren daarvoor, namelijk 236. Dat komt doordat het meer risicogericht is gaan werken en meer themaonderzoeken heeft uitgevoerd. Daarnaast heeft de afdeling JZ/HH waarschuwingen met een hersteltermijn opgelegd, met name bij financieel kwetsbare kantoren. Ook het toezicht op kwaliteit en integriteit, als gevolg van de inwerkingtreding van de nieuwe Wna in 2013, heeft bijgedragen aan de stijging van het aantal opgelegde handhavingsmaatregelen.

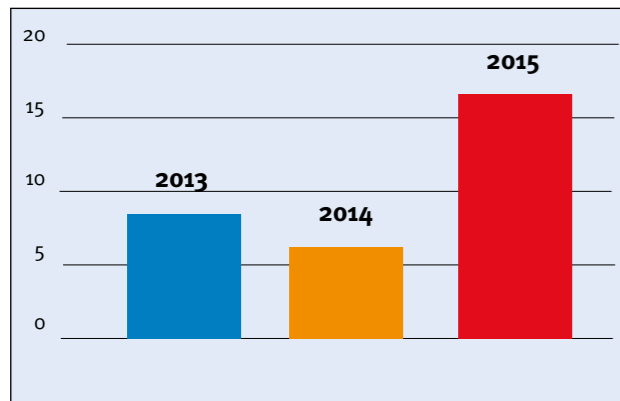
Figuur 4 hiernaast bevat een overzicht van de maatregelen die het BFT in 2015 aan notarissen heeft opgelegd. Door gebruik te maken van een gedifferentieerder handhavingsbeleid hanteert het BFT de tuchtklacht als ultimum remedium. Vandaar dat andere handhavingsmaatregelen een grote groei hebben doorgemaakt.

**Figuur 4: Overzicht opgelegde handhavingsmaatregelen notariaat in 2015**

Notariaat	Artikel 106 Wna	Last onder dwangsom	Invoeringsbeschikking	Dwangbevel	Waarschuwing	Waarschuwing + Hersteltermijn	Normoverdragend gesprek	Pretuchtrechtelijk gesprek	Klacht	Totaal
Onjuiste berekening wijze bewaringspositie					1	1	1			3
Art. 23 Wna Liquiditeit en Solvabiliteit					14	37	20	7	5	83
Art. 17 Wna Onderzoekplicht niet voldaan					1	5			1	7
Jaarcijfers te laat		27	4	1	59		2			93
Kwartaalcijfers te laat		1								1
Negatieve bewaring							1		7	8
Negatieve bewaring betaalfout					13					13
Negatieve bewaring in combinatie met Art. 23 Wna	1							1	2	4
Niet rechercheren					3			1		4
Overig									2	2
<b>Totaal</b>	<b>1</b>	<b>28</b>	<b>4</b>	<b>1</b>	<b>106</b>	<b>46</b>	<b>24</b>	<b>9</b>	<b>17</b>	<b>236</b>

Dat het aantal tuchtklachten in 2015 is gestegen in vergelijking met de voorafgaande jaren (zie figuur 5) heeft te maken met het feit dat het BFT steeds meer risicogericht is gaan werken en daardoor eerder op ernstigere normschendingen stuit.

**Figuur 5: Door het BFT ingediende tuchtklachten notariaat 2013-2015**



In 2015 gaf de Kamer voor het notariaat naar aanleiding van klachten van het BFT één notaris een waarschuwing wegens negatieve bewaring en ontzette het drie notarissen om die reden uit het ambt. Het gaf twee notarissen een waarschuwing wegens kwalitatieve gebreken en berispte er één om dezelfde reden. In 2015 sprak het Gerechtshof één niet-ontvankelijkheid uit en één keer een ontzetting naar aanleiding van ingediende klachten van het BFT over een negatieve bewaring.

### Handhaving naar aanleiding van themaonderzoek 'Niet vermelden koopsom in akte'

Naar aanleiding van het themaonderzoek 'Niet vermelden koopsom in de akte' maakte de afdeling Handhaving bij de inzet van haar handhavinginstrumenten onderscheid tussen:

1. notarissen die al op eigen initiatief de normschending hadden hersteld;
2. notarissen die meteen na de aanschrijving en binnen de reactietermijn de normschending hadden hersteld en in hun reactie gegronde redenen gaven;
3. notarissen die niet reageerden of in hun reactie onvoldoende gegronde redenen gaven en de normschending niet hadden hersteld.

De notarissen uit categorie 1 ontvingen van de afdeling Handhaving een brief waarin het BFT de

normschending meldde. Het ging om vijf notarissen (vier protocollen). Eén notaris viel onder categorie 2 en ontving een brief met daarin een waarschuwing. De notarissen uit categorie 3 kregen een brief met een waarschuwing en een hersteltermijn van vier weken om alsnog te voldoen aan de norm van artikel 46 Wna. In dit geval ging het om vijf notarissen. Alle vijf hebben hun afschrift/uittreksel van de akte in de openbare registers van het Kadaster binnen de hersteltermijn gerectificeerd of aangepast aan de geldende norm.

De uitkomst van dit themaonderzoek is dat de geldelijke tegenprestaties alsnog zijn vermeld in de afschriften of uittreksels van de akten die in de onderzoeken waren betrokken. Op die manier is de rechtszekerheid bevorderd. Het BFT verwacht bovendien dat van het themaonderzoek een preventieve werking zal uitgaan nu bij de notarissen in kwestie bekend is dat het Kadaster en het BFT gezamenlijk de norm van artikel 46 Wna toetsen.

### CASUS FINANCIEEL ONDERZOEK (ECLI:NL:GHAMS:2015:5117) [Deeplink.rechtspraak.nl](http://Deeplink.rechtspraak.nl)

Het BFT heeft in 2015 naar aanleiding van een financieel onderzoek een klacht ingediend tegen een notaris. Bij de bestreden beslissing heeft de Kamer voor het notariaat de klacht van het BFT op alle onderdelen gegrond verklaard en de notaris de maatregel van ontzetting uit het ambt opgelegd.

Het BFT verweet de notaris, samengevat, het volgende:

1. meerdere keren een negatieve bewaringspositie op zijn derdengeldrekening, die de notaris niet terstond heeft aangevuld. De notaris schaadde hiermee de belangen van derden;
2. een negatieve liquiditeits- en solvabiliteitspositie. Hiermee bracht de notaris de continuïteit van zijn praktijk in gevaar;
3. een ontoereikende (financiële) administratie, waardoor de notaris niet kon zorgen voor een zorgvuldige bewaring van cliëntgelden en voor een juiste en tijdige door-/terugbetaling van de gelden die hem werden toevertrouwd;
4. structureel niet-adequaat reageren op verzoeken van het BFT om informatie. Dit belemmert het BFT in het houden van effectief toezicht.

In hoger beroep overwoog het Hof als volgt. De notaris bekleedt in de maatschappij een plaats die mede is gegrond op vertrouwen in zijn ambt. Een voorwaarde voor dat vertrouwen is onder meer dat de notaris de hem toevertrouwde gelden te allen tijde daadwerkelijk voorhanden heeft. De notaris moet dus onmiddellijk en zonder enige beperking over deze derdengelden kunnen beschikken. Dit is onder meer tot uitdrukking gebracht in de bewaringsplicht van artikel 25 Wna. Het is vaste rechtspraak dat een inbreuk op die bewaringsplicht in beginsel leidt tot een ontzetting uit het ambt, die het Hof heeft opgelegd.

### CASUS KWALITEIT / INTEGRITEIT (ECLI:NL:TNORAMS:2015:6) [Deeplink.tuchtrecht.overheid.nl](http://Deeplink.tuchtrecht.overheid.nl)

Het BFT heeft naar aanleiding van een onderzoek naar de kwaliteit/integriteit een klacht ingediend tegen een notaris. De Kamer voor het notariaat heeft de klacht van het BFT op alle onderdelen gegrond verklaard.

Het BFT verweet de notaris, samengevat, het volgende:

1. het passeren van twee akten zonder dat de notaris over de benodigde gelden beschikte, terwijl de zorg voor de rechtszekerheid bij de overdracht van onroerende zaken nu juist tot een van de kerntaken van de notaris behoort; de notaris dient op een juiste financiële afwikkeling toe te zien, ook in het geval van een ontbinding van een maatschap;
2. het niet uitvoeren van de rechnerplicht in tien dossiers conform het Reglement Rechercheren registergoederen. Hierbij is de notaris nalatig geweest in een van zijn kerntaken, te weten de zorg voor de rechtszekerheid bij de overdracht van onroerende zaken, waarin de voorgeschreven recherches een essentiële rol spelen;
3. het in strijd met het Reglement beperking uitbetaling derdengelden in een bepaald dossier (hypotheek)gelden over te hebben gemaakt naar een derde, terwijl deze verkopende partij van een vakantiewoning in Bali niet betrokken was bij genoemde hypotheekakte;
4. het ontoelaatbaar gebruikmaken van de derdengeldenrekening van het notariskantoor door een bedrag voor een cliënte in depot te nemen terwijl daar geen opgedragen notariële diensten en of werkzaamheden aan ten grondslag lagen.

Gezien de ernst van onderhavige klachten oordeelde de Kamer dat een zware maatregel op zijn plaats was. Daarbij woog ook mee dat eerdere klachten van vergelijkbare aard over de notaris gegrond waren verklaard. Wel nam de Kamer in ogenschouw dat de notaris inmiddels maatregelen had getroffen zijn werkzaamheden overeenkomstig de wettelijke regels uit te voeren. De Kamer achtte het opleggen van de maatregel van schorsing voor de duur van twee weken daarom passend en geboden.

### 2.4. Toezicht gerechtsdeurwaarders

Een belangrijk onderdeel van het toezicht op de gerechtsdeurwaarders is de tijdige ontvangst en vervolgens de analyse van ingediende periodieke financiële gegevens. Het gaat om de jaarlijkse verantwoordingsgegevens van het kantoor en van de gerechtsdeurwaarders privé. Daarnaast vraagt het BFT per kwartaal gegevens per kantoor op. De toezichthouders analyseren de genoemde gegevens deels zelf en deels via een geautomatiseerd proces. Deze analyse leidt tot risico-indicaties en -classificaties. Het aantal kantoren dat als hoogrisicokantoor wordt aangemerkt is in 2015 toegenomen. Deze kantoren zullen zo nodig met een hogere frequentie, variërend van maandelijks tot wekelijks, te onderzoeken gegevens bij het BFT moeten aanleveren.

Het financiële toezicht is verder gebaseerd op risicogerichte onderzoeken. Het behoud van de kwaliteit van het toezicht op de beroepsgroep en op de individuele gerechtsdeurwaarders staat bij het BFT voorop.

De ervaringen van 2015 leren dat er veel capaciteit gaat zitten in risicogerichte onderzoeken waarbij mogelijk sprake is van ernstige bevindingen, zoals bewaringstekorten. Dit geldt eveneens voor bijvoorbeeld het onderzoeken van gerechtsdeurwaarders die al dan niet stelselmatig te hoge kosten in rekening brengen, zoals dubbele bankbeslagen. Het BFT voert dit soort onderzoeken vooralsnog alleen uit in opdracht van de Kamer voor gerechtsdeurwaarders.



### Bestuursregel liquiditeit en solvabiliteit

Voor de mogelijkheid voor het BFT om in te grijpen bij alléén een slechte liquiditeits- en of solvabiliteitspositie (dus buiten de bewaringspositie) is de bestuursregel van belang die op 1 januari 2016 in werking is getreden, te weten de 'Bestuursregel houdende minimumeisen voor de liquiditeitsratio en solvabiliteitsratio van de gerechtsdeurwaarder'. Deze regel is ingesteld om een gezonde bedrijfsvoering te bevorderen, wat de beroepsuitoefening ten goede zal komen.

Van gerechtsdeurwaarders wordt verwacht dat ze hebben geanticipeerd op de inwerkingtreding van de bestuursregel. Een gerechtsdeurwaarder heeft volgens de regel een liquiditeitsratio van 1,0 of meer en een solvabiliteitsratio van 25 procent of meer. De berekeningswijze is in de bestuursregel toegelicht.

Van de gerechtsdeurwaarder wordt bovendien een actieve houding verwacht, dat wil zeggen dat het BFT ervan uitgaat dat hij zelf vaststelt of hij aan de bestuursregel voldoet en dat hij, als dat niet het geval is, actief en voortvarend aan een oplossing werkt. Een gerechtsdeurwaarder die constateert dat zijn ratio's onder de genoemde minimumeisen liggen, stelt een herstelplan op, waarin hij aangeeft hoe en op welke termijn hij aan die eisen denkt te kunnen voldoen. Hij moet dat herstelplan uiterlijk met de eerstvolgende verplichte verslaglegging voor akkoord indienen bij het BFT. Het BFT houdt in 2016 toezicht op de indiening en de naleving van het plan.

Het BFT zal in dit verband conform het handhavingsbeleid optreden. Het richt zich hierbij op de bevordering van normconform gedrag. Bij de keuze voor de inzet van een handhavingsinstrument weegt het BFT mee dat de bestuursregel pas per 1 januari 2016 is ingegaan.

Eind 2015 bleken 109 van de 175 gerechtsdeurwaarderskantoren te voldoen aan de eisen van de nieuwe bestuursregel. Dat wil zeggen dat 66 kantoren nog niet aan één of beide eisen voldeden.

### Nieuwe Gerechtsdeurwaarderswet

Integraal toezicht op gerechtsdeurwaarders, dat wordt geformaliseerd in de nieuwe Gerechtsdeurwaarderswet, is één van de belangrijkste ontwikkelingen voor het BFT. De wet is op 16 februari 2016 in de Eerste Kamer behandeld en goedgekeurd en treedt per 1 juli 2016 in werking.

De opzet en de werkwijze van het integrale toezicht op gerechtsdeurwaarders zullen grotendeels overeenkomen met die van de integriteitsonderzoeken binnen het notariaat (ontvangen gegevens, meldingen en signalen analyseren en op grond daarvan risicogericht toezichtsactiviteiten plannen en uitvoeren). Voor het toezicht op de kwaliteit zal het BFT in belangrijke mate gebruikmaken van de uitkomsten van de betreffende onderzoeken van de auditoren van de KBvG.

### Gegevensverstrekking aan de KBvG

In 2015 heeft het BFT voor het eerst gegevens verzameld die leden van de KBvG hebben ingediend op grond van het Reglement bij de verordening Gegevensverstrekking. Het BFT heeft de gegevens cumulatief aan de KBvG verstrekt, zodat ze niet herleidbaar zijn tot individuele leden en/of gerechtsdeurwaarderskantoren.

Het BFT houdt financieel toezicht op 373 gerechtsdeurwaarders, die zijn verbonden aan 175 gerechtsdeurwaarderskantoren. Hoewel het aantal gerechtsdeurwaarders in 2015 enigszins afneemt, ziet het BFT dat het aantal kantoren is gestegen.

**Figuur 6: Toezichtspopulatie gerechtsdeurwaarders in 2015-2013**

	2015	2014	2013
Aantal gerechtsdeurwaarders*	373	403	400
Aantal gerechtsdeurwaarderskantoren	175	174	165

\*Inclusief gerechtsdeurwaarders in loondienst

### Onderzoeken

In 2015 heeft het BFT 25 onderzoeken bij gerechtsdeurwaarderskantoren uitgevoerd. Dit zijn minder onderzoeken dan in de jaren ervoor (zie figuur 7). Voor een belangrijk deel kwam dat doordat het BFT meer risicogerichte onderzoeken heeft uitgevoerd, die meer capaciteit vergen dan algemene onderzoeken.

Daarnaast heeft het BFT extra toezichtscapaciteit ingezet voor bijzondere onderzoeken die uiteindelijk hebben geleid tot klachten naar aanleiding waarvan in 2015 vier gerechtsdeurwaarders uit het ambt zijn ontzet. Zo heeft de afdeling NG op verzoek inhoudelijke bijstand geleverd aan de afdeling JZ/HH. Ook de normoverdragende en pre-tuchtrechtelijke gesprekken met financieel kwetsbare kantoren vergen capaciteit.

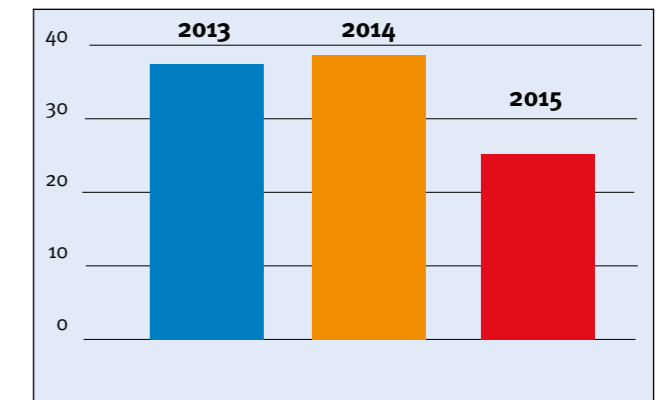
Verder is een deel van de onderzoekscapaciteit opgegaan aan andere werkzaamheden voor gerechtsdeurwaarders, zoals het monitoren van cijfers van hoogrisicokantoren. Wanneer kantoren vaker cijfers aan het BFT moeten aanleveren, bijvoorbeeld wekelijks in plaats van maandelijks, vergt dat meer capaciteit.

Ook heeft onderzoek op verzoek van de Kamer voor gerechtsdeurwaarders naar het al dan niet stelselmatig in rekening brengen van te hoge kosten veel tijd gekost.

Tot slot is capaciteit opgegaan aan de voorbereiding van het BFT op het integrale toezicht op gerechtsdeurwaarders per 1 juli 2016. Daarbij kan worden gedacht aan het opstellen van werkprogramma's, het inrichten van onderzoeksrapportages, het geven van voorlichting en, tot slot, afstemming met het Ministerie van Veiligheid en Justitie en de KBvG.

De daling van het aantal onderzoeken zal, mede doordat het BFT meer risicogerichte onderzoeken gaat uitvoeren, naar verwachting structureel zijn.

**Figuur 7: Aantal uitgevoerde onderzoeken gerechtsdeurwaarderskantoren 2013-2015**



### Aantal meest voorkomende bevindingen gerechtsdeurwaarders in 2015

De meest voorkomende normoverschrijdingen die het BFT op basis van zijn onderzoeken heeft geconstateerd, zijn (op volgorde van vaak naar minder vaak voorkomend):

1. Kwetsbare financiële positie;
2. Tekorten in de bewaring van gelden van derden;
3. Afhankelijkheid van grote opdrachtgevers;
4. Onjuiste berekening van de bewaarplicht;
5. Voorfinanciering out-of-pocket-kosten;
6. Voorfinanciering in lopende dossiers.

De onderzoeken waar deze bevindingen uit voort kwamen zijn gemeld aan de afdeling Handhaving. Deze afdeling heeft het bestuur van het BFT voorgesteld welke handhavingsinstrumenten het moet inzetten.

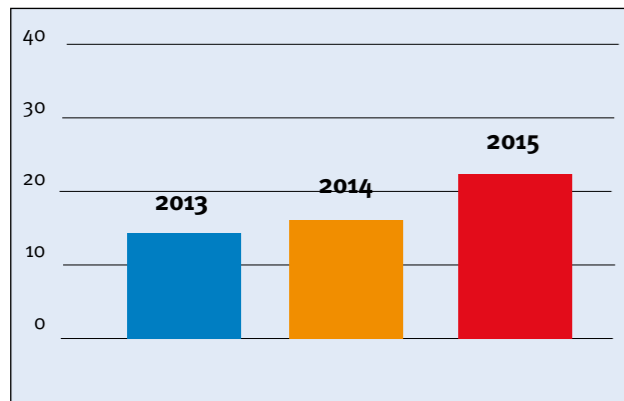
### Hoogrisicokantoor

Er is sprake van een gerechtsdeurwaarderskantoor met een hoog risico wanneer het BFT het risico van ten minste vier van de vijf risicogebieden hoog inschat. Deze risicogebieden zijn: bewaarpositie, solvabiliteit, liquiditeit, rentabiliteit en overig. Bij uitzondering is ook een hoog risico op basis van één indicator mogelijk, namelijk wanneer sprake is van een zeer ernstige situatie.

De branche van gerechtsdeurwaarders heeft een laat-cyclisch karakter. Binnen de branche zijn de gevolgen

van de economische crisis in 2015 nog steeds voelbaar. Daarnaast hebben enkele andere ontwikkelingen een negatieve invloed gehad op de winstgevendheid van de kantoren. Het aantal kantoren met een hoog risico is van 16 in 2014 gestegen naar 22 in 2015. Het BFT constateert dat de financiële situatie van meerdere kantoren verslechterd lijkt te zijn.

**Figuur 8: Aantal Gerechtsdeurwaarderskantoren met hoog risico in 2013-2015**



## 2.5. Handhaving gerechtsdeurwaarders

De handhavingmaatregelen die het BFT in 2015 tegen gerechtsdeurwaarders heeft getroffen, hadden voornamelijk betrekking op een negatieve bewaringspositie, een zorgwekkende financiële situatie en/of een te grote afhankelijkheid van één of enkele opdrachtgevers.

Bij de handhaving vanwege een negatieve bewaringspositie liet het BFT onder meer meewegen of de gerechtsdeurwaarder de negatieve bewaringspositie wel of niet zelf had gemeld, of hij het tekort meteen had aangezuiverd en of het een administratieve fout betrof dan wel een verwijtbaar tekort.

In drie situaties legde de tuchtrechter de gerechtsdeurwaarders een voorlopige schorsing op. In vier gevallen diende het BFT een tuchtklacht tegen een gerechtsdeurwaarder in wegens een negatieve

bewaringspositie. Op het moment dat het zo'n bewaringspositie constateert, komt de tuchtrechter in beginsel tot het oordeel dat de gerechtsdeurwaarder uit het ambt dient te worden ontzet. Gerechtsdeurwaarders die de jaarstukken over 2014 te laat hadden ingediend, kregen een brief van het BFT waarin zij werden gesommeerd deze gegevens alsnog binnen een gestelde termijn in te dienen. Gerechtsdeurwaarders die dat deden, kregen een schriftelijke waarschuwing. Tegen gerechtsdeurwaarders die de gegevens niet binnen de hersteltermijn overlegden, diende het BFT in 2015 drie keer een tuchtklacht in.

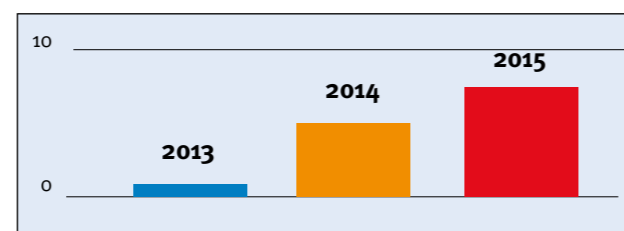
Hieronder is een overzicht weergegeven van de maatregelen die het BFT in 2015 aan gerechtsdeurwaarders heeft opgelegd.

**Figuur 9: Overzicht opgelegde handhavingmaatregelen gerechtsdeurwaarders 2015**

Gerechtsdeurwaarders	Verzoek om herstelplan	Waarschuwing-brief	Normoverdragend gesprek	Pré-tuchtrechtelijk gesprek	Klacht	Totaal
Negatieve bewaring		1	1	4	4	10
Zwakke financiële positie		1	1	3		5
Afhankelijkheid opdrachtgever	3					3
Te laat indienen jaarcijfers		1			3	4
Tekortkomingen administratie		1				1
<b>Totaal</b>	<b>3</b>	<b>4</b>	<b>2</b>	<b>7</b>	<b>7</b>	<b>23</b>

Zoals hieronder in figuur 10 is te zien, is in 2015 het aantal klachten gestegen. Dit is het gevolg van meer risicogericht toezicht.

**Figuur 10: Overzicht ingediende tuchtklachten gerechtsdeurwaarders 2013-2015**



In 2015 legde de Kamer voor gerechtsdeurwaarders ten aanzien van een negatieve bewaringspositie een keer een berisping op en ontzette de Kamer vier gerechtsdeurwaarders uit het ambt. In 2015 sprak het Gerechtshof één niet-ontvankelijkheid uit.

## CASUS GERECHTSDEURWAARDERS (ECLI:NL:GHAMS:2015:3050) [Deeplink.rechtspraak.nl](http://Deeplink.rechtspraak.nl)

Het BFT heeft op 10 maart 2015 een klacht tegen een gerechtsdeurwaarder ingediend vanwege een bewaringstekort op de derdengeldrekening en een negatieve liquiditeitspositie. Ook berekende de gerechtsdeurwaarder de bewaringspositie niet volgens de geldende regelgeving en was 94 procent van de zaken die hij in behandeling had afkomstig van één opdrachtgever. Ten slotte gedroeg de gerechtsdeurwaarder zich niet betamelijk tegenover een medewerker van het BFT.

De Kamer voor gerechtsdeurwaarders stelde vast dat de gerechtsdeurwaarder een negatieve bewaringspositie op zijn derdengeldrekening heeft laten ontstaan, dat hij dit tekort niet meteen nadat hij daarop was gewezen heeft aangezuiverd en niet aannemelijk heeft gemaakt dat hem daarvan geen verwijt treft. De gerechtsdeurwaarder had eerder een aanzienlijk lager bewaringstekort aan het BFT gerapporteerd en heeft daarvoor een waarschuwing van het BFT gekregen. Verder heeft de gerechtsdeurwaarder gehandeld in strijd met de regelgeving van de KBvG door zich teveel afhankelijk te maken van één opdrachtgever en een negatieve liquiditeits- en solvabiliteitspositie te laten ontstaan.

De Kamer heeft de klacht van het BFT gegrond verklaard en aan de gerechtsdeurwaarder de maatregel van ontzetting uit het ambt opgelegd. Het Hof heeft deze beslissing op 21 juli 2015 bekrachtigd.

## 3. TOEZICHT WET TER VOORKOMING WITWASSEN EN FINANCIËREN VAN TERRORISME

### 3.1 . Werkwijze toezicht

Het Europees Parlement heeft op 20 mei 2015 de vierde anti-witwasrichtlijn aangenomen. Deze richtlijn is een aanscherping van de geldende derde anti-witwasrichtlijn. Een belangrijk nieuw element is dat elke lidstaat verplicht is een register met informatie in te richten over de uiteindelijke belanghebbenden van vennootschappen en andere juridische entiteiten (het zogeheten UBO-register). De richtlijn moet uiterlijk medio 2017 in de Nederlandse wetgeving zijn geïmplementeerd: de WWFT zal daardoor opnieuw worden gewijzigd.

Per 1 januari 2015 is het WWFT-toezicht op advocaten wettelijk ondergebracht bij de deken van de Nederlandse Orde van Advocaten. Daarmee is een einde gekomen aan een periode van zeer beperkt WWFT-toezicht op de advocatuur door de afdeling WWFT. Inzage in dossiers was niet mogelijk omdat de advocaten een beroep deden op hun geheimhouding.

Het BFT heeft eind 2014 nog wel klachten ingediend tegen twee advocatenkantoren wegens het niet naleven van de WWFT. Op 25 januari 2016 heeft de Raad van Discipline Amsterdam in één van die zaken de betreffende advocaat tuchtrechtelijk veroordeeld omdat hij een ongebruikelijke transactie niet had gemeld. De andere zaak is nog onder de rechter.

Het BFT houdt als relatief kleine organisatie in het kader van de WWFT wettelijk toezicht op ruim 32.000 ondertoezichtstaanden: accountants, (kandidaat-)notarissen en toegevoegd notarissen, belastingadviseurs, dan wel zij die (zoals administratiekantoren) anderszins zelfstandig en onafhankelijk beroeps- of bedrijfsmatig activiteiten verrichten die vergelijkbaar zijn met die van deze beroepen. Omdat deze groep zo groot is, kan het BFT er onmogelijk direct toezicht op houden.

Door risicogericht te werken – waarop is aangedrongen door de Financial Action Task Force én in de WWFT –



heeft de afdeling WWFT ook in 2015 haar capaciteit doelgericht ingezet. Uiteindelijk leidt risicogericht toezicht tot een afgewogen mix van interventies die het toezicht efficiënt en effectief maken. Dergelijk risicogericht toezicht berust op twee pijlers: samenwerken met ondertoezichtstaanden en ketenpartners én het doen van onderzoeken.

### **Pijler 1: samenwerken met ondertoezichtstaanden & ketenpartners**

Vanaf 2014 heeft de afdeling WWFT intensief aangestuurd op samenwerking met haar ondertoezichtstaanden ('professionals') en partners in de handhavingsketen WWFT. De ondertoezichtstaanden vormen het begin van deze keten (de 'poortwachters'). De samenwerking met de ketenpartners heeft als belangrijkste doel elkaars informatiepositie en kennis te vergroten, waardoor zoveel mogelijk risicogericht kan worden gewerkt.

#### **- Kennis delen**

Het BFT heeft ook in 2015 de vergaarde kennis en inzichten beschikbaar gesteld aan ondertoezichtstaanden en partners in de handhavingsketen. Zo heeft het achttien (in 2014: negen) presentaties en workshops gehouden, waarbij in totaal ruim 500 personen aanwezig waren. Evenals in voorgaande jaren heeft de helpdesk van de afdeling WWFT veelvuldig vragen beantwoord en interpretaties van specifieke casuïstiek gegeven.

#### **- Toezichtarrangementen**

Het doel van een toezichtarrangement is dat een beroepsorganisatie, op basis van in het arrangement opgenomen normen, zelf reguliere onderzoeken uitvoert bij haar leden. De afdeling WWFT toetst aan de hand van de uitkomsten van enkele van deze onderzoeken of kwalitatief is voldaan aan het toezichtarrangement. De afdeling WWFT voert onder de leden van de aangesloten beroepsorganisaties alleen bijzondere onderzoeken uit wanneer daar aanleiding toe bestaat. De afdeling hecht grote waarde aan deze samenwerking met beroepsorganisaties. Daarom blijft de afdeling WWFT de komende jaren volop inzetten op nieuwe toezichtarrangementen met andere beroepsorganisaties.

In 2015 waren toezichtarrangementen van kracht met het Register Belastingadviseurs (RB: 7500 aangesloten belastingadviseurs, waarvan ongeveer 15 procent als zelfstandig adviseur onder het arrangement valt) en de Samenwerkende Registeraccountants en Accountants-Administratieconsulenten (SRA: 370 zelfstandige accountantskantoren met 900 vestigingen). Per 1 juli 2015 zijn het BFT en het RB voor de komende drie jaar een nieuw toezichtarrangement overeengekomen. In maart 2016 is ook het toezichtarrangement met de SRA verlengd.

Het RB en de SRA hebben in 2015 respectievelijk 40 en 25 onderzoeken uitgevoerd.

#### **- Convenanten**

Samenwerking met ketenpartners heeft de afdeling WWFT in 2015 behalve voorzetting van bestaande samenwerkingsovereenkomsten nieuwe overeenkomsten opgeleverd.

Op 1 mei 2015 hebben het BFT en de Fraudehelpdesk een convenant gesloten. De Fraudehelpdesk meldt gedragingen van dienstverleners in de financiële sector aan het BFT. Daarnaast heeft het BFT een samenwerkingsovereenkomst afgesloten met Meld Misdaad Anoniem. Het gaat om een pilot waarin het BFT een tijdlang anonieme meldingen over onder andere witwassen, fraude en financiering van terrorisme van deze organisatie ontvangt.

#### **- Project niet-melders**

Ook in 2015 heeft de afdeling WWFT door veel capaciteit in te zetten actief deelgenomen aan het project 'Niet-Melders'. Dit is een gezamenlijk project van het Anti Money Laundering Centre van de Fiscale Inlichtingen- en Opsporingsdienst, de landelijke eenheid van de nationale politie, de Financial Intelligence Unit-Nederland (FIU-NL), Belastingdienst Bureau Toezicht Wwft, De Nederlandsche Bank, het Openbaar Ministerie (Functioneel Parket) en het BFT. Het project heeft tot doel de naleving van de WWFT door onder meer 'niet-meldende' accountants, notarissen, belastingadviseurs en administratiekantoren te verbeteren. Deze niet-melders kunnen strafrechtelijk worden vervolgd: in 2015 kreeg een notaris bijvoorbeeld een boete van € 47.500,-

opgelegd omdat hij vijf ongebruikelijke transacties niet had gemeld.

Als onderdeel van een projectmatige aanpak selecteren de samenwerkende partijen elk jaar enkele zaken. Die aanpak heeft inmiddels geleid tot significant meer en betere meldingen van ongebruikelijke transacties bij de FIU-NL. Tot nu toe is ingegaan op ongeveer 100 signalen om niet-melders op te sporen en te vervolgen, waarvan er 41 zijn geselecteerd voor strafrechtelijke vervolging. Van deze 41 zijn er negen bekend over notarissen, vier over accountants en vier over belastingadviseurs.

#### **- Financieel Expertisecentrum**

Het BFT is in 2015 inhoudelijk betrokken geweest bij zijn eerste project (project Trustkantoren) in samenwerking met het Financieel Expertisecentrum (FEC). Het FEC is een samenwerkingsverband tussen autoriteiten met een toezicht-, controle-, vervolgings- of opsporingstaak in de financiële sector en is opgericht om de integriteit van deze sector te versterken.

De doelstelling van het project Trustkantoren is de integriteitsrisico's van deze kantoren te beheersen. Het BFT onderkent deze risico's voor de trustsector. Binnen het project zal onder meer kennisuitwisseling over de trustsector plaatsvinden en zullen risicovolle structuren én illegale trustkantoren worden aangepakt.

#### **Pijler 2: onderzoeken**

De afdeling WWFT onderscheidt de volgende soorten onderzoeken:

- regulier onderzoek : onderzoek zonder specifieke signalen die daar aanleiding toe geven;
- bijzonder onderzoek : onderzoek naar aanleiding van specifieke risico's/signalen.

De informatie die het BFT krijgt uit de samenwerkingsverbanden, convenanten en overgedragen signalen van ketenpartners, zoals diverse politiediensten en de Regionale Informatie en Expertisecentra (RIEC), vormt de basis voor de risicoanalyse. Doordat het BFT zich sinds 2014 intensief op die samenwerking richt, heeft het zijn informatiepositie in 2015 opnieuw sterk verbeterd.



Dat heeft het mogelijk gemaakt in 2015 de capaciteit van reguliere onderzoeken voor een deel over te hevelen naar bijzondere onderzoeken. Dat past goed in de strategie om de administratieve last voor ondertoezichtstaanden die zich wel aan wet- en regelgeving houden zoveel mogelijk te beperken.

De afdeling WWFT heeft om die reden bovendien gekozen voor een andere aanpak van de reguliere onderzoeken: de afdeling gaat steeds meer gebruikmaken van bevestigingen met een geautomatiseerd systeem dat in 2015 is ontwikkeld om relatief grote groepen ondertoezichtstaanden aan te schrijven. De afdeling WWFT selecteert vervolgens een aantal van de aangeschreven kantoren voor een self-assessment. De uitkomsten van het assessment kunnen aanleiding zijn voor een regulier onderzoek.

#### **Reguliere onderzoeken**

Reguliere onderzoeken geven inzicht in het gemiddelde niveau van naleving binnen specifieke organisaties. Ze leveren een gecumuleerd beeld op van de ontwikkelingen in een bepaalde beroepsgroep, regio of branche.

In 2015 is het BFT de volgende normschendingen vaak tegengekomen:

1. Ontbreken van een WWFT-risicobeleid;
2. Onvolledig cliëntenonderzoek (artikel 3 WWFT);
3. Niet voldoen aan de monitoringsverplichting (artikel 3 WWFT);
4. Het niet instellen van een verscherpt cliëntenonderzoek (artikel 8 WWFT);
5. Het niet voldoen aan het vereiste kennisniveau of de opleidingsverplichting (artikel 2a en 35 WWFT).

In 2015 heeft de afdeling WWFT 52 reguliere onderzoeken afgerond. De meeste onderzoeken zijn bij 'kleine' accountantskantoren en belastingadvies- of administratiekantoren uitgevoerd. De reguliere onderzoeken leverden elf aanvullende meldingen bij de FIU-NL op. Daarnaast schreef de afdeling 150 ondertoezichtstaanden aan met behulp van de geautomatiseerde tool. Een aantal hiervan wordt in 2016 geselecteerd voor een self-assessment.

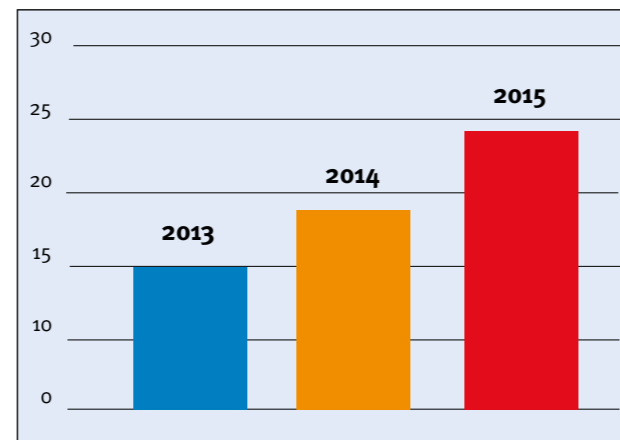
## Bijzondere onderzoeken

De belangrijkste doelen van de bijzondere onderzoeken zijn bevordering van de integriteit van het financieel-economisch stelsel én bevordering van de informatiepositie – door middel van gedane meldingen – van de opsporings- en vervolgingsinstanties.

De afdeling WWFT besteedt veruit het grootste deel van haar onderzoekscapaciteit aan deze onderzoeken, die geselecteerd worden op basis van risicoanalyse. De onderzoeken kosten de afdeling vanwege de voorbereiding, het onderzoek ter plaatse en de afronding veel tijd. Ze leiden de laatste jaren tot een steeds groter aantal meldingen van ongebruikelijke transacties bij de FIU-NL en een groter bewustzijn van de ondertoezichtstaanden. Het zichtbaar maken van deze resultaten (zoals de publicatie van tuchtspraken), draagt bij aan gewenst gedrag van de ondertoezichtgestelde beroepsgroepen.

In 2015 heeft het BFT 24 bijzondere onderzoeken afgerond. Bij deze onderzoeken waren alle beroepsgroepen waarop de afdeling WWFT toezicht houdt vrijwel evenredig betrokken. De bijzondere onderzoeken leverden 45 aanvullende meldingen van ongebruikelijke transacties bij de FIU-NL op. Eind 2015 heeft de afdeling WWFT nog zes bijzondere onderzoeken aan onderhanden projecten.

**Figuur 11: Aantal uitgevoerde bijzondere onderzoeken WWFT 2013-2015**



## 3.2. Handhaving WWFT

Naar aanleiding van de WWFT-onderzoeken die het BFT in 2015 heeft ingesteld, heeft de afdeling Handhaving in totaal 75 handhavingsinstrumenten toegepast. De achttien bestuurlijke boetes hebben betrekking op het niet naleven van de meldingsplicht en het niet voldoen aan het (verscherpt) cliëntenonderzoek, waaronder gevallen waarin ondertoezichtstaanden de herkomst van de betrokken middelen niet nagingen en uiteindelijke belanghebbenden niet identificeerden. Ook de drie tuchtklachten hebben hierop betrekking. De tuchtklachten waren eind 2015 nog in behandeling.

Onderstaande figuur laat zien hoeveel en welke handhavingmaatregelen het BFT in 2015 in het kader van de WWFT heeft opgelegd.

**Figuur 12: Overzicht opgelegde handhavingmaatregelen inzake WWFT in 2015**

	Waarschuwing	Aanwijzing	Bestuurlijke boete	Last onder dwangsom	Klacht	Invorderingsbeslissing	Totaal
Cliëntenonderzoek niet verricht	11		5	1	1		18
Meldingsplicht Niet voldaan	4		2	3			9
Cliëntenonderzoek + meldingsplicht			11	1	2		14
Procedures/Opleiding niet in orde		31		2		1	34
<b>Totaal</b>	<b>15</b>	<b>31</b>	<b>18</b>	<b>7</b>	<b>3</b>	<b>1</b>	<b>75</b>

Van de afdeling WWFT ontving de afdeling Handhaving rapportages waarin normschendingen zijn geconstateerd. Het betrof een of meerdere overtredingen van het cliëntenonderzoek of het niet nakomen van de meldingsplicht van een ongebruikelijke transactie. Het BFT verzocht de ondertoezichtstaande (veelal) alsnog melding te doen. In een enkel geval constateerde het BFT dat de ondertoezichtstaande geen fysieke cliëntdossiers bijhield en doorgaans op basis van telefonische informatie van cliënten aangifte deed bij de Belastingdienst. De ondertoezichtstaande had daardoor geen idee wie zijn cliënt was.

In het beschreven voorbeeld legde het BFT een bestuurlijke boete op omdat de ondertoezichtstaande niet de verplichtingen nakwam die gelden voor het verscherpt cliëntenonderzoek en de meldingsplicht. Ook legde het BFT een last onder dwangsom op om de ondertoezichtstaande te dwingen alsnog tot melding bij FIU-NL over te gaan. Tot slot was een aanwijzing noodzakelijk om de ondertoezichtstaande zover te krijgen dat hij WWFT-procedures opstelde en een WWFT-opleiding zou gaan volgen.

Voor wat betreft de reactie van de Accountantskamer op de klachten van het BFT over het niet melden van ongebruikelijke transacties (al dan niet in combinatie met het niet verrichten van cliëntenonderzoek) door accountants: de Kamer heeft in 2015 twee keer een klacht ongegrond bevonden, één keer geen maatregel opgelegd en één keer een waarschuwing opgelegd. In hoger beroep heeft het College van Beroep voor het Bedrijfsleven (CBB) één keer een waarschuwing opgelegd en één keer een berisping.

## CASUS: WWFT-INSTELLING BEPAALT INHOUD VERSCHERPT CLIËNTENONDERZOEK ZELF (ECLI:NL:CCB:2016:13) [Deeplink.rechtspraak.nl](http://Deeplink.rechtspraak.nl)

Tijdens een regulier onderzoek bij een accountantskantoor naar de naleving van de WWFT constateerde het BFT dat het kantoor afscheid had genomen van een cliënt (met meerdere

vennootschappen) in verband met btw-fraude. Uit het dossier bleek dat één van de betrokken vennootschappen over twee jaar ruim één miljoen euro te weinig omzetbelasting had afgedragen. Deze vennootschap werd om die reden failliet verklaard. Verder mocht één van de betrokken ondernemers na een eerder faillissement geen statutair (mede) bestuurder meer zijn en was sprake van contante handel en transacties met een land dat volgens de Financial Action Task Force tot 2010 een zogeheten non-complying country was. Ook kocht één van de vennootschappen een auto voor meer dan € 50.000,- in contanten.

De betreffende accountant verrichtte in het dossier geen verscherpt cliëntenonderzoek terwijl er een verhoogd risico op witwassen bestond. Daarnaast deed hij ook geen melding van ongebruikelijke transacties bij de FIU-NL in Zoetermeer.

In hoger beroep oordeelde het College van Beroep voor het Bedrijfsleven begin 2016 dat niet het BFT, maar de accountant het verscherpte cliëntenonderzoek inhoud had moeten geven aan de hand van het kwaliteitshandboek van zijn kantoor. Alléén beschikken over kopieën van de identiteitsbewijzen achtte het College niet genoeg om te voldoen aan het vereiste cliëntenonderzoek. Ook oordeelde het College dat de accountant ten onrechte meldingen achterwege had gelaten van de btw-fraude, de contante transacties met een non-complying country en de contante aankoop van de auto.

Het College gaf de betreffende accountant een berisping. Hierbij woog mee dat de accountant, die tevens compliance officer van het accountantskantoor was, zich niet hield aan de eigen regels, terwijl hij op de naleving daarvan moet toezien en op dit punt juist een voorbeeldfunctie heeft. Bovendien leek de accountant volgens het College de (ernst van de) gepleegde schendingen niet te beseffen, omdat hij meende dat er geen melding gemaakt hoeft te worden van belastingfraude als het kantoor vanwege die fraude de relatie met de cliënt verbreekt.



#### CASUS: OPZET BIJ WWFT-OVERTREDING HOEFT NIET TE WORDEN BEWEZEN (ECLI:NL:RBDHA:2015:10639) [Deeplink.rechtspraak.nl](http://Deeplink.rechtspraak.nl)

De rechtbank Den Haag heeft in 2015 vonnis gewezen in een strafzaak waarin een instelling had nagelaten het vereiste cliëntenonderzoek uit te voeren én bij de FIU-NL melding te doen van verschillende verkooptransacties (tegen contante betaling).

In deze zaak ging het om een meubeldetailhandel die aan enkele klanten voor meer dan € 15.000,- in contanten meubels en andere woonartikelen had verkocht. De WWFT schrijft in dergelijke gevallen voor dat de verkoper een cliëntenonderzoek dient uit te voeren en bij een vermoeden van witwassen daarvan melding moet doen.

De betreffende meubelzaak zei niet op de hoogte te zijn van de verplichtingen uit de WWFT en liet zowel het cliëntenonderzoek als de meldingen bij de FIU-NL achterwege.

De rechtbank veroordeelde de instelling tot een boete van € 20.000,- waarvan € 5.000,- voorwaardelijk, wegens het opzettelijk niet verrichten van het vereiste cliëntenonderzoek en het opzettelijk niet doen van de meldingen.

Opzet op de gedragingen hoeft volgens de rechtbank daarbij niet bewezen te worden, omdat bij de naleving van de WWFT sprake is van zogeheten ordeningsrecht. Bij ordeningsrecht volstaat kleurloos opzet. Dit houdt in, dat de door de betreffende instelling gestelde ontbrekende kennis van de regelgeving niet in de weg staat aan het bewijs van opzet op het niet doen van het cliëntenonderzoek en op het niet melden van de ongebruikelijke transacties. In het geval van een onderneming geldt dat des te sterker: van een ondernemer mag een zekere deskundigheid worden verwacht van het terrein waarop hij zich begeeft en dat hij op de hoogte is van de geldende wet- en regelgeving. Bovendien kan een onderneming voor de inhoud van regelgeving aankloppen bij een beroeps- of bedrijfsorganisatie.

#### 4. AFDELING JURIDISCHE ZAKEN EN HANDHAVING (JZ/HH)

Binnen het BFT heeft de afdeling JZ/HH een algemeen juridisch ondersteunende taak en vervult ze een belangrijke rol in de afwikkeling van (toezicht) activiteiten. De afdeling beschikt over een capaciteit van 4,33 fte, verdeeld over acht juristen.

##### Juridische zaken en uitvoeringsbeleid

Bij juridische aangelegenheden en beleidsvorming heeft de afdeling JZ/HH als taak de juridische kaders (vast) te stellen waarbinnen het BFT zijn toezichthoudende en handhavende taken verricht. De afdeling fungeert daarmee als het 'juridisch geweten' van de organisatie en adviseert het bestuur, de directeur en de afdelingen NG en WWFT. Concreet levert de afdeling een bijdrage aan de toepassing van regelgeving, de totstandkoming van nieuwe regelgeving en het signaleren van de gevolgen die nieuwe regelgeving kan hebben voor de werkzaamheden van het BFT. De afdeling is daarnaast nauw betrokken bij de implementatie van nieuwe regelgeving en stelt in dat kader bijvoorbeeld circulaire, standaardteksten en werkinstructies op. Verder stelt de afdeling beleidsregels op en toetst ze het beleid op juridische houdbaarheid en uitvoerbaarheid. Daartoe worden contacten met ketenpartners en de kerndepartementen onderhouden.

De afdeling JZ/HH stelt juridische kaders en ondersteunt het bestuur, de directeur en de andere afdelingen, bijvoorbeeld bij vragen over de uitleg van regelgeving. Ze begeleidt daarnaast aangiftes bij het Openbaar Ministerie en biedt juridische hulp bij het opstellen van convenanten en de aanpassing van mandaatregelingen. De afdeling is ook actief op het gebied van juridisch kennismanagement: ze signaleert, archiveert, verwerkt en deelt juridische informatie, zodat het BFT als toezichthouder zijn taken zo goed mogelijk kan vervullen.

De afdeling JZ/HH heeft in 2015 een bijdrage geleverd aan de procedures rondom de ontheffing voor het indienen van de samenstellingsverklaring bij de kwartaalcijfers van het notariaat. Het ging daarbij onder meer om het opstellen van standaardbrieven en

het geven van juridische adviezen en ondersteuning bij de verwerking van een groot aantal bezwaarschriften. De afdeling zal ook in 2016 nauw betrokken zijn bij de vormgeving van (het beleid rond) dit proces.

JZ/HH is verder verantwoordelijk voor zogeheten algemene juridische aangelegenheden. Het gaat daarbij onder meer om de behandeling van verzoeken op grond van de Wet openbaarheid van bestuur (WOB), de behandeling van schadeclaims, het beantwoorden van burgerbrieven en het behandelen van ingediende klachten van burgers. Ook de gerechtelijke procedures die uit deze algemene juridische aangelegenheden voortvloeien neemt de afdeling voor haar rekening. Ze heeft in 2015 acht WOB-verzoeken behandeld en 44 burgervragen beantwoord.

##### Handhaving

Het BFT onderzoekt of ondertoezichtstaanden verplichtingen nakomen die voortvloeien uit de Wet op het notarisambt, de Gerechtsdeurwaarderswet en de WWFT. De afdeling JZ/HH beoordeelt de geconstateerde normschendingen en zet waar nodig, afhankelijk van de zwaarte van de normschending en na accordering door de directeur en/of het bestuur, handhavingsinstrumenten in. De toezichthoudende afdelingen constateren de feiten en dragen de dossiers vervolgens aan de afdeling over. Die vormt zich onafhankelijk een oordeel over de normschending en de eventueel op te leggen handhavingmaatregel. Dat is conform de in 2014 doorgevoerde organisatorische scheiding tussen toezicht en handhaving.

Ten behoeve van de handhaving beschikt het BFT over wettelijke en niet-wettelijke instrumenten. Wettelijke handhavingsinstrumenten zijn de bestuursrechtelijke en de tuchtrechtelijke handhavingsinstrumenten.

Bestuursrechtelijke handhavingsinstrumenten zijn:

- het geven van een aanwijzing;
- het opleggen van een last onder dwangsom;
- het opleggen van een bestuurlijke boete.

Tuchtrechtelijke handhavingsinstrumenten zijn:

- het indienen van een tuchtklacht tegen een notaris, gerechtsdeurwaarder of accountant;
- een verzoek een stille bewindvoerder bij een notaris aan te stellen;

- een verzoek tot een voorlopige voorziening/schorsing van een notaris/gerechtsdeurwaarder.

De toepassing van de wettelijke handhavingsinstrumenten verschilt per toezichtsterrein. Bij de handhaving van de WWFT zet het BFT vooral bestuursrechtelijke instrumenten in en bij handhaving van wetgeving met betrekking tot notarissen en gerechtsdeurwaarders ligt het accent op (waarschuwingen voor) tuchtrechtelijke handhaving.

Niet-wettelijke handhavingsinstrumenten zijn:

- schriftelijke waarschuwing;
- normoverdragend gesprek;
- pre-tuchtrechtelijk gesprek.

Medewerkers van de afdeling JZ/HH vertegenwoordigen het BFT bij de tucht- en bestuursrechter tijdens gerechtelijke procedures die uit de handhaving voortvloeien. Ook leiden ze normoverdragende en pre-tuchtrechtelijke gesprekken (al dan niet samen met directeur/bestuur), een taak die oorspronkelijk aan de voorzitter van de Kamer van toezicht voor het notariaat was voorbehouden, maar met de wetwijziging in 2013 aan het BFT is overgedragen.

De afdeling JZ/HH zet zich in algemene zin in voor de borging van de juridische kwaliteit binnen het BFT. Bij de uitvoering van de werkzaamheden houdt de afdeling rekening met juridische en andere maatschappelijke ontwikkelingen en stemt ze de werkzaamheden af met de andere afdelingen van het BFT en met ketenpartners. De medewerkers publiceerden in 2015 in juridische tijdschriften en verzorgden presentaties. Ze houden hun kennis onder andere op peil door opleidingen te volgen die ook notarissen voor hun permanente educatie volgen.

In overeenstemming met verplichtingen die voortvloeien uit artikel 9:12a Awb meldt het BFT dat in 2015 twee klachten zijn ingediend over de manier waarop het BFT zich in een bepaalde aangelegenheid heeft gedragen. Eén klacht is na overleg ingetrokken, de andere is buiten behandeling gelaten omdat hij te laat werd ingediend.

## Tuchtrechtelijke handhaving

Binnen de tuchtrechtelijke handhaving zijn een waarschuwings- en een klachtfase te onderscheiden. Tijdens de waarschuwingsfase kan het BFT ervoor kiezen een zogeheten waarschuwingsbrief te sturen dan wel een normoverdragend gesprek te voeren. In deze fase geeft het BFT de notaris of de gerechtsdeurwaarder de gelegenheid om binnen een gestelde termijn alsnog aan de norm te voldoen. Doet die dat niet, dan volgt de klachtfase. In die fase dient het BFT een klacht in bij de Kamer voor het notariaat of de Kamer voor gerechtsdeurwaarders.

Het is niet nodig om voor de klachtfase de waarschuwingsfase te doorlopen. Afhankelijk van de omstandigheden kan de klachtfase beginnen met een pre-tuchtrechtelijk gesprek. Dat is de laatste stap voordat het BFT een klacht indient. Het BFT heeft het voornemen een klacht in te dienen, maar het hangt van het verloop van het gesprek af of het dat voornemen doorzet. Daarnaast kan het BFT er ook voor kiezen om afhankelijk van de omstandigheden van het geval meteen een klacht in te dienen.

In voorkomende gevallen attendeert het BFT de voorzitter van de betreffende tuchtkamer op de wenselijkheid om een voorlopige voorziening toe te passen. Het betreft een spoedmaatregel: de voorzitter legt een onmiddellijke schorsing op of treft een andere voorlopige voorziening, óf omdat het om een klacht van zeer ernstige aard gaat, óf omdat er kennelijk gevaar bestaat dat derden worden benadeeld. Alleen de voorzitter van de Kamer is bevoegd een spoedmaatregel toe te passen.

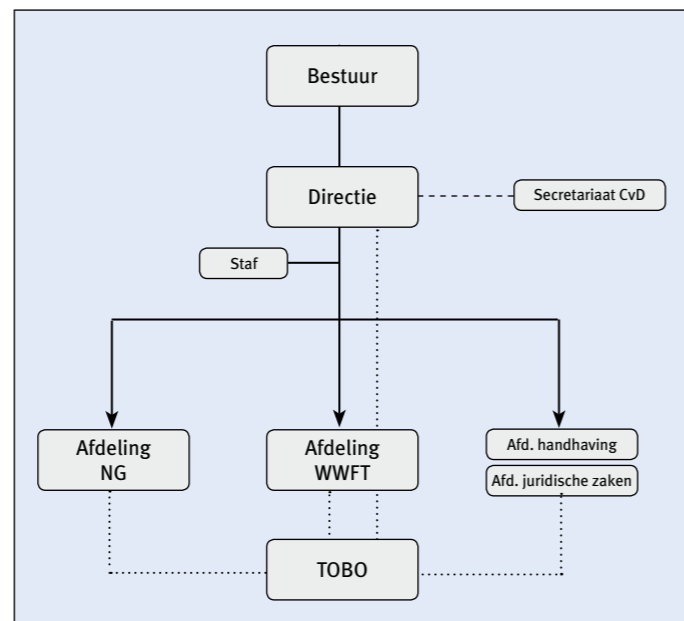
Wanneer het BFT ervoor kiest om in een concrete zaak een handavingsinstrument in te zetten, houdt het rekening met de omstandigheden en wegen de twaalf elementen mee die zijn genoemd in het in de Staatscourant gepubliceerde 'Handavingsbeleid Bureau Financieel Toezicht' ([deeplink.overheid.nl](http://deeplink.overheid.nl)). Onder meer de duur van de normschending, de mate van verwijtbaarheid, de mate van gepleegd herstel en de vraag of sprake is van recidive spelen een rol.

## 5 DE ORGANISATIE

### 5.1. Ontwikkelingen

In april 2016 heeft het BFT 41,08 fte in dienst. De directeur, de afdelingshoofden van de twee toezichthoudende teams en het hoofd van de afdeling Juridische Zaken stemmen wekelijks de beleidsmatige en de operationele zaken op elkaar af. Dat doen ze onder de eindverantwoordelijkheid van het bestuur van het BFT, dat bestaat uit een voorzitter en twee bestuursleden.

Uit onderstaande organisatiestructuur valt af te leiden dat het Team Ontwikkeling en Bijzondere Onderzoeken (TOBO) een bijzondere positie inneemt. Een medewerker van elke afdeling maakt op deeltijdbasis deel uit van het team. De organisatie wordt ondersteund door de staf.



Om de administratieve last te beperken en de bedrijfsvoering zo efficiënt mogelijk te organiseren, is het BFT bezig zich aan te sluiten bij P-direkt, de ondersteunende dienst van de Rijksoverheid voor personeelszaken. Hiervoor heeft het in 2015 de eerste stappen gezet, waardoor het denkt in 2016 definitief gebruik te kunnen maken van de diensten van P-direkt.

Als lerende organisatie heeft het BFT de afgelopen jaren extra aandacht geschonken aan de opleiding

en de ontwikkeling van zijn medewerkers. Zo heeft een groot deel van de toezichthouders de opleiding tot Certified Fraud Examiner afgerond. Daarnaast hebben de medewerkers een aantal interne cursussen aangeboden gekregen, waardoor ze goed blijven toegerust op hun taken en breed inzetbaar en mobiel zijn. In 2016 zet het BFT dit beleid voort. Daarnaast blijven er aandacht en ruimte voor de individuele ontwikkeling en opleiding van zijn medewerkers.

Met kennisuitwisseling als doel heeft het BFT twee medewerkers van het Ministerie van Veiligheid en Justitie op detacheringbasis binnen de gelederen en heeft het in 2015 verschillende medewerkers bij andere inspectiediensten gedetacheerd.

Het BFT is een Ecabo-erkend leerbedrijf, wat betekent dat het elk jaar ten minste één stagiair aanneemt, zo ook in 2015. Hiermee geeft het mensen met verschillende achtergronden de kans om werkervaring bij het BFT op te doen.

### 5.2. Automatisering

Het BFT is in 2015 begonnen de mogelijkheden te verkennen om onderdelen van de informatievoorziening onder te brengen bij een Shared Service Center (SSC) van de overheid. Daarmee neemt het risico's in de beschikbaarheid van de eigen ICT-ondersteuning weg.

Ook heeft het BFT in 2015 het besluit genomen de samenwerking met zijn belangrijkste ICT-dienstverlener op te zeggen, aangezien de geleverde prestaties niet aansloten bij de verwachtingen. Het BFT onderzoekt momenteel alternatieven voor de benodigde ondersteuning in de primaire informatievoorziening. Het onderhoud aan de gebruikte informatie- en communicatiemiddelen is een permanent punt van aandacht.

Het BFT heeft in 2015 een nieuwe medewerker voor de ICT-ondersteuning aangetrokken. Deze heeft een andere ingehuurde medewerker vervangen.

### 5.3. Financiële situatie

Onder het Eigen Vermogen zijn in de jaarrekening de egalisereserve en de 'reserve nieuwe taken' opgenomen. De egalisereserve betreft maximaal 10 procent van de voor enig jaar verleende subsidie. De reserve nieuwe taken wordt gebruikt om nieuwe automatiseringssystemen te financieren en integriteitstoezicht in te voeren.

Gezien de hieronder genoemde voornemens begroot het BFT het resultaat voor het jaar 2016 op nihil, zijnde het saldo van de inkomsten ad € 6.176.500,- (waarvan € 6.043.000,- subsidie) en de kosten ad € 6.176.500,- (waarvan € 4.832.732 personeelskosten).

### 5.4. Toekomst

De komende jaren blijft het BFT zich doorontwikkelen als lerende organisatie, zodat de kennis en de kunde die het BFT opbouwt behouden blijven en bruikbaar zijn voor toezicht door het BFT. Ook bereidt het BFT zich voor op nieuwe ontwikkelingen. Zo krijgt het binnen een jaar de verantwoordelijkheid voor het integrale toezicht op de gerechtsdeurwaarders. Omdat het BFT zijn capaciteit niet uitbreidt, zal het zijn toezicht op deze beroepsgroep nog effectiever inrichten. Het beschouwt het sluiten van samenwerkingsovereenkomsten en/of toezichtsarrangementen met beroepsorganisaties als een adequate manier om dat te doen. Mede vanwege dergelijke samenwerkingsverbanden ziet het BFT zijn toekomstige taak als toezichthouder met vertrouwen tegemoet.

Daarnaast zal het BFT zich samen met zijn stakeholders voorbereiden op de inwerkingtreding van het wetvoorstel Doorberekening kosten toezicht en tuchtrecht juridische beroepen. Het voorstel houdt in dat notarissen, advocaten en gerechtsdeurwaarders de kosten zullen moeten gaan betalen die de overheid maakt voor het toezicht op en de tuchtrechtspraak van hun beroepsgroep.

## JAARREKENING BFT 2015

### 1. BALANS PER 31 DECEMBER 2015 (NA RESULTAATBESTEMMING)

ACTIVA	2015	2014	PASSIVA	2015	2014
<b>Vaste activa</b>			<b>Eigen vermogen</b>		
Immateriële vaste activa (1)	316.465	778.039	Egalisatiereserve (6)	625.000	625.000
Materiële vaste activa (2)	94.237	134.174	Reserve nieuwe taken (7)	372.995	372.995
	<b>410.702</b>	<b>912.213</b>		<b>997.995</b>	<b>997.995</b>
			<b>Voorzieningen (8)</b>	<b>1.199.760</b>	<b>1.592.896</b>
<b>Vlottende activa</b>			<b>Vlottende passiva</b>		
<b>Vorderingen</b>			<b>Kortlopende schulden</b>		
Ministerie van V & J (3)	0	0	Belastingen en premies sociale verzekering (9)	181.593	0
Overige vorderingen (4)	138.188	138.274	Overige schulden (10)	834.995	564.025
	<b>138.188</b>	<b>138.274</b>		<b>1.016.588</b>	<b>564.025</b>
<b>Liquide middelen (5)</b>	<b>2.665.453</b>	<b>2.104.429</b>			
<b>Totaal activa</b>	<b>3.214.343</b>	<b>3.154.916</b>	<b>Totaal passiva</b>	<b>3.214.343</b>	<b>3.154.916</b>

### 2. WINST- EN VERLIESREKENING OVER 2015

	Realisatie 2015	Begroting 2015	Realisatie 2014
<b>Baten</b>			
Subsidies (11)	6.279.000	6.250.000	6.250.000
Onderzoek ondernemingsplannen (12)	156.400	132.000	129.400
Overige opbrengsten (13)	3.000	1.000	1.389
<b>Som der bedrijfsopbrengsten</b>	<b>6.438.400</b>	<b>6.383.000</b>	<b>6.380.789</b>
<b>Lasten</b>			
Salarissen en sociale lasten (14)	4.075.922	4.370.901	4.382.090
Afschrijvingen (15)	549.399	390.636	244.769
Bestuurskosten (16)	35.399	34.465	37.623
Overige personeelskosten (17)	633.512	490.969	646.263
Huisvestingskosten (18)	450.610	390.720	403.769
Bureaunkosten (19)	692.926	693.740	583.521
<b>Som der bedrijfslasten</b>	<b>6.437.768</b>	<b>6.371.431</b>	<b>6.298.035</b>
Financiële baten	<b>8.842</b>	<b>10.000</b>	<b>13.004</b>
<b>Resultaat</b>	<b>9.474</b>	<b>21.569</b>	<b>95.758</b>

Bestemming saldo	2015	2014
Toevoeging aan reserve nieuwe taken	9.474	268.960
Onttrekking aan Egalisatiereserve	0	0
Onttrekking aan reserve nieuwe taken	0	-173.202
<b>Totaal bestemming saldo</b>	<b>9.474</b>	<b>95.758</b>

### 3. KASSTROOMOVERZICHT 2015

	2015	2014
(volgens de indirecte methode)		
<b>Stand geldmiddelen per 01-01</b>	<b>2.104.429</b>	<b>2.514.737</b>
<b>Bedrijfsresultaat</b>	<b>9.474</b>	<b>95.758</b>
<b>Aanpassingen voor:</b>		
Afschrijvingen (en overige waardeveranderingen)	549.399	244.769
Afwaardering vordering	0	-20.131
Mutatie voorzieningen	-393.136	66.556
<b>Veranderingen in werkkapitaal:</b>		
Mutatie operationele vorderingen	86	43.046
Mutatie operationele schulden	443.089	-321.723
Kasstroom uit operationele activiteiten	<b>608.912</b>	<b>108.275</b>
Investeringsactiviteiten		
Investeringen in vaste activa	-47.888	-518.581
Kasstroom uit Investeringsactiviteiten	<b>-47.888</b>	<b>-518.581</b>
<b>Nettokasstroom</b>	<b>561.024</b>	<b>-410.306</b>
<b>Stand geldmiddelen</b>	<b>2.665.453</b>	<b>2.104.429</b>

## 4. ALGEMENE TOELICHTING

Het BFT is belast met het toezicht op het notariaat en de gerechtsdeurwaarders in Nederland. Verder vervult het BFT de secretariaatsfunctie voor de Commissie van Deskundigen notariaat en de Commissie van Deskundigen gerechtsdeurwaarders. Tevens heeft het BFT de taak om toezicht te houden op de naleving van de Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme (WWFT) bij notarissen, registeraccountants, accountants-administratieconsulenten, bedrijfseconomische adviseurs en overige juridische adviseurs/dienstverleners.

### Algemene grondslagen

Het Ministerie van Veiligheid en Justitie heeft specifieke voorwaarden verbonden aan de subsidiëring en waarderingsgrondslagen, gebaseerd op de Algemene Wet Bestuursrecht, de Wet op het Notarisambt, de Gerechtsdeurwaarderswet, en de WWFT.

De jaarrekening is opgesteld volgens de bepalingen van Richtlijn C1 Kleine organisaties-zonder-winststreven uit de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving. Het BFT is te classificeren als een Kleine Organisatie-zonder-winststreven op grond van afdeling C1 van de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving. De jaarrekening is opgesteld in euro's.

### Grondslagen voor de waardering van activa en passiva

#### Algemeen

De waardering van activa en passiva en de bepaling van het resultaat vinden plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij de desbetreffende grondslag voor de specifieke balanspost anders wordt vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen de nominale waarde.

### Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa worden gewaardeerd op het bedrag van de verkrijgingsprijs, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en indien van toepassing met bijzondere waardeverminderingen. De jaarlijkse afschrijvingen bedragen een vast percentage van de bestede kosten, zoals nader in de toelichting op de balans is gespecificeerd. De economische levensduur en de afschrijvingsmethode worden aan het einde van elk boekjaar opnieuw beoordeeld.

### Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd op verkrijgingsprijs, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en indien van toepassing met bijzondere waardeverminderingen. De afschrijvingen worden gebaseerd op de geschatte economische levensduur en worden berekend op basis van een vast percentage van de verkrijgingsprijs, rekening houdend met een eventuele residuwaarde. Er wordt afgeschreven vanaf het moment van ingebruikneming.

### Vorderingen

De vorderingen worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. De reële waarde en geamortiseerde kostprijs zijn gelijk aan de nominale waarde. Noodzakelijk geachte voorzieningen voor het risico van oninbaarheid worden in mindering gebracht. Deze voorzieningen worden bepaald op basis van individuele beoordeling van de vorderingen.

### Voorzieningen

De waardering van de verplichting is de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om deze per balansdatum af te wikkelen. Indien het effect van de tijds waarde van geld materieel is wordt de verplichting gewaardeerd tegen de contante waarde. Discontering vindt plaats op basis van een rentetarief ad 2%.

### PAS-voorziening

Voor wat betreft de voorziening PAS-regeling is sprake van een schattingswijziging. Een nieuwe berekeningswijze in de opbouwperiode van de verplichting doet meer recht aan de feitelijke situatie.

Tot en met de jaarrekening 2015 vond opbouw van de PAS-voorziening volledig plaats in het jaar voorafgaand aan de PAS-gerechtigde leeftijd van de werknemer. In deze methodiek wordt geen rekening wordt gehouden met het feit dat de werknemer arbeidsprestaties dient te blijven leveren om het recht op de PAS-regeling te behouden.

In de nieuwe berekeningswijze loopt de opbouwperiode vanaf het bereiken van de 52-jarige leeftijd van de werknemer (of zoveel later als hij bij het Rijk in dienst treedt) tot het verwachte moment van uit dienst treden van de werknemer.

De PAS-voorziening (na schattingswijziging) ultimo 2015 bedraagt € 319.630. Indien geen schattingswijziging zou hebben plaatsgevonden zou de voorziening € 520.035 zijn geweest. Het effect van de schattingswijziging op het resultaat is derhalve € 200.405 (bate).

## Grondslagen voor de resultaatbepaling

### Algemeen

Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben. Winsten worden slechts opgenomen voor zover deze op balansdatum zijn gerealiseerd. Verplichtingen en mogelijke verliezen die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

### Specifieke waarderingsgrondslagen voor de bepaling van het resultaat

Het BFT is aangesloten bij het bedrijfstak-pensioenfonds ABP.

Het BFT heeft geen verplichting om aanvullende bijdragen te voldoen, anders dan hogere toekomstige premies indien sprake is van een tekort bij het bedrijfstakpensioenfonds. Deze pensioenregeling wordt als toegezegde bijdrageregeling gekwalificeerd. Dit impliceert dat de bijdragen aan de pensioenregeling als last in de winst- en verliesrekening zijn opgenomen in de periode waarop zij betrekking hebben.

## Grondslagen kasstroomoverzicht

### Algemeen

Het kasstroomoverzicht wordt opgesteld volgens de indirecte methode. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uitsluitend uit liquide middelen.





## 5. TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER 2015

### Vaste activa

#### 1. Immateriële vaste activa

Het verloop en de samenstelling van de immateriële vaste activa is als volgt:

##### Ontwikkeling automatisering

Stand 1 januari 2015	
Aanschafwaarde	1.537.598
Bijzondere waardevermindering	-351.149
Cumulatieve afschrijvingen	-408.410
<b>Boekwaarde</b>	<b>778.039</b>
Mutaties in 2015	
Investerings	16.220
Afschrijvingen	-186.841
Bijzondere waardevermindering	-290.953
<b>Subtotaal</b>	<b>-461.574</b>
Stand 31 december 2015	
Aanschafwaarde	1.553.818
Bijzondere waardevermindering	-642.102
Cumulatieve afschrijvingen	-595.251
<b>Boekwaarde</b>	<b>316.465</b>

De ontwikkeling automatisering wordt in 5 jaar afgeschreven.

#### 2. Materiële vaste activa

Het verloop en de samenstelling van de materiële vaste activa is als volgt:

	Inventaris	Automatisering	Verbouwing	Totaal
Stand 1 januari 2015				
Aanschafwaarde	45.692	241.025	24.200	310.917
Cumulatieve afschrijvingen	-38.798	-137.945	0	-176.7437
<b>Boekwaarde</b>	<b>6.894</b>	<b>103.080</b>	<b>24.200</b>	<b>134.174</b>
Mutaties in 2015				
Investerings		31.668	0	31.668
Afschrijvingen	-2.139	-63.772	-5.694	-71.605
<b>Subtotaal</b>	<b>-2.139</b>	<b>-32.104</b>	<b>-5.694</b>	<b>-39.937</b>
Stand 31 december 2015				
Aanschafwaarde	45.692	272.693	24.200	342.585
Cumulatieve afschrijvingen	-40.937	-201.717	-5.694	-248.348
<b>Boekwaarde</b>	<b>4.755</b>	<b>70.976</b>	<b>18.506</b>	<b>94.237</b>

Inventaris bestaat uit kantoormeubilair, overige inrichting van het kantoorpand en aan medewerkers ter beschikking gestelde inrichting voor thuiswerken. Inventaris wordt in 10 jaar lineair afgeschreven.

Automatisering bestaat uit computerapparatuur en software. Automatisering wordt in 3 jaar lineair afgeschreven. Verbouwing wordt afgeschreven gedurende de looptijd van het huidige huurcontract (eindigt 31 maart 2019).

### Vlottende activa

#### 3. Ministerie van Veiligheid en Justitie

	2015	2014
Stand 1 januari		
Subsidiebeschikkingen boekjaar	6.279.000	6.250.000
Ontvangsten in boekjaar	-6.279.000	-6.250.000
<b>Stand per 31 december</b>	<b>0</b>	<b>0</b>

#### 4. Overige vorderingen

	2015	2014
Nog te ontvangen bedragen	67.912	81.087
Afwaardering vordering	0	-20.131
Vooruitbetaalde bedragen	70.276	77.318
<b>138.188</b>	<b>138.274</b>	

De nog te ontvangen bedragen betreffen voornamelijk een vergoeding voor gemaakte juridische kosten en een vordering uit hoofde van ziekengelduitkeringen.

De vooruitbetaalde bedragen betreffen servicekosten met betrekking tot het pand, contributies en onderhoudsbijdragen voor software.

#### 5. Liquide middelen

	2015	2014
Rabobank, spaarrekening	2.199.021	1.985.756
Rabobank, betaalrekening	465.882	118.274
Kas	550	399
<b>2.665.453</b>	<b>2.104.429</b>	

De liquide middelen staan ter beschikking van het BFT.



## Eigen vermogen

### 6. Egalisatiereserve

	2015	2014
<b>Stand 1 januari</b>	625.000	625.000
Bestemming vanuit saldo baten en lasten	0	0
<b>Stand 31 december</b>	<b>625.000</b>	<b>625.000</b>

Jaarlijks kan ten hoogste 5% van de verleende subsidie toegevoegd worden aan de egalisatiereserve, waarbij het totaal van de opgebouwde egalisatiereserve niet meer dan 10% van de voor dat jaar verleende subsidie bedraagt.

### 7. Reserve nieuwe taken

	2015	2014
<b>Stand 1 januari</b>	372.995	277.237
Bestemming vanuit saldo baten en lasten	9.474	268.960
Ottrekking	-9.474	-173.202
<b>Stand per 31 december</b>	<b>372.995</b>	<b>372.995</b>

De Reserve Nieuwe Taken is gevormd ten behoeve van twee specifieke bestemmingen:

1. Verdere ontwikkeling van het automatiserings-systeem
2. Nieuwe taken voortvloeiend uit de binnenkort in werking tredende nieuwe gerechtsdeurwaarderswet

Ad1: Ontwikkeling van het automatiseringssysteem betreft: uitbesteding ICT naar Shared Service Centre (SSC), de aanschaf van software voor elektronische dossiervorming en auditsoftware en de ontwikkeling Digin WWFT.

Ad2: De nieuwe gerechtsdeurwaarderswet veroorzaakt voor het BFT met name uitbreiding van toezichtswerkzaamheden op het gebied van kwaliteit en integriteit. Om de vereiste materiedeskundigheid te verkrijgen dient expertise van buiten de organisatie te worden verkregen en dienen medewerkers intern te worden opgeleid.

### 8. Voorzieningen

	2015				2014	
	Her-structurering	Uitgestelde beloningen	PAS-regeling	Huurverplichting tot herstelkosten	Totaal	Totaal
<b>Stand 1 januari</b>	845.764	65.641	647.103	34.388	1.592.896	1.526.340
Correcties 1-1-2015	0	0	-334.492	0	-334.492	0
Dotaties	150.848	13.050	93.318	0	257.216	409.949
Ottrekkingen	-219.102	-10.459	-86.299	0	-315.860	-343.393
<b>Stand 31 december</b>	<b>777.510</b>	<b>68.232</b>	<b>319.630</b>	<b>34.388</b>	<b>1.199.760</b>	<b>1.592.896</b>

### Voorziening herstructurering:

Het BFT is eigenrisicodragend voor uitkeringen op grond van de werkloosheidswet (WW) en bovenwettelijke uitkering werkloosheidswet (BWW). De voorziening heeft betrekking op twee oud-medewerkers. Waardering van de voorziening geschiedt op basis van de beste schatting van toekomstige uitgaven op grond van de vaststellingsovereenkomsten en de regelgeving conform ARAR, rekening houdend met de tijdwaarde van geld.

### Voorziening uitgestelde beloningen:

De voorziening uitgestelde beloningen is gebaseerd op de in de toekomst uit te keren jubileumtoelagen van medewerkers die ultimo boekjaar in dienst zijn. De berekening is gebaseerd op de te bereiken jubilea, rekening houdende met de geschatte kans om dit te bereiken.

### Voorziening PAS-regeling:

De voorziening PAS-regeling is gebaseerd op de best geschatte toekomstige werkgeversbijdrage voor medewerkers die gebruik maken van de regeling voor Partiele Arbeidsparticipatie voor Senioren (PAS). De verplichtingen in het kader van de PAS-regeling vloeien voort uit het ARAR. De opbouwperiode van de voorziening loopt vanaf het bereiken van de 52-jarige leeftijd van de werknemer (of zoveel later als hij bij het Rijk in dienst treedt) tot het verwachte moment van uit dienst treden van de werknemer. Vanaf het moment dat de werknemer gebruik maakt van de PAS-regeling wordt de voorziening afgebouwd. De voorziening wordt gewaardeerd tegen de beste schatting van werkgeverslasten, rekening houdend met de tijdwaarde van geld.

### Huurverplichting tot herstelkosten:

De opgenomen huurverplichting tot herstelkosten is bepaald conform de afspraken in het nieuwe huurcontract.

## Vlottende passiva

### 9. Belastingen en premies sociale verzekering

	2015	2014
Omzetbelasting 4e kwartaal	13.616	0
Loonbelasting en premies sociale verzekering boekjaar	167.977	0
	<b>181.593</b>	<b>0</b>

### 10. Overige schulden

	2015	2014
Crediteuren	24.611	116.384
Rekening Courant Ministerie van Veiligheid en Justitie	104.852	0
Nog te betalen lasten WW	11.266	0
Reservering vakantiedagen	62.568	76.161
Reservering vakantiegeld	149.732	157.890
Reservering eindejaarsuitkering	22.218	21.394
Accountantskosten	14.520	14.520
Kosten jaarverslag	5.000	6.300
Vooruitontvangen bedragen	45.800	30.400
Nog te betalen automatiseringskosten	159	3.000
Overige overlopende passiva	394.269	137.976
	<b>834.995</b>	<b>564.025</b>

### Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

#### Huurverplichtingen

Het jaarlijks bedrag van met derden aangegane huurverplichtingen van het pand, waarin het BFT is gehuisvest, bedraagt € 337.000 exclusief servicekosten.

verplichting op grond van de ARAR betreffende medewerkers die uit dienst treden.

#### WW-verplichting uit dienst getreden medewerkers

Het BFT is eigen risicodragers voor de Werkloosheidswet (WW). Er is een voorwaardelijke

De verplichting heeft betrekking op een medewerker die per 1 augustus 2015 uit dienst is getreden en een medewerker die per 1 mei 2016 uit dienst getreden is (het besluit hiertoe is genomen in 2015). De omvang van het financieel gevolg (maximaal € 260.000) is gelet op de onbekende duur van de werkloosheid onzeker.

## 6. TOELICHTING OP DE WINST- EN VERLIESREKENING OVER 2015

### Algemeen

#### 11. Subsidies

	Realisatie 2015	Begroting 2015	Realisatie 2014
Totaal subsidies	6.279.000	6.250.000	6.250.000

Op basis van het ingediende jaarplan 2015 is door het Ministerie van Veiligheid en Justitie op 12 december 2014 de subsidie voor 2015 verleend voor een bedrag van € 6.250.000 (kenmerk 594786). Daarnaast is er in december 2015 een aanvullende subsidie ad € 29.000

verstrek in verband met de effecten van de wijzigingen CAO Rijk 2015. De laatste definitieve subsidievestigstelling heeft op 6 oktober 2014 plaatsgevonden met betrekking tot de verleende subsidie over 2013.

#### 12. Onderzoek ondernemingsplannen

	Realisatie 2015	Begroting 2015	Realisatie 2014
Totaal opbrengst ondernemingsplannen	156.400	132.000	129.400

Naast de taken voortvloeiend uit het (integraal) toezicht voert het BFT het secretariaat voor de onafhankelijke Commissie van deskundigen notariaat en voor de Commissie van deskundigen

gerechtsdeurwaarders. De opbrengsten zijn in verband met een reorganisatie van een gerechtsdeurwaarderskantoor hoger dan de begroting.

#### 13. Overige opbrengsten

	Realisatie 2015	Begroting 2015	Realisatie 2014
Totaal overige opbrengsten	3.000	1.000	1.389

#### 14. Salarissen en sociale lasten

	Realisatie 2015	Begroting 2015	Realisatie 2014
Salarissen	3.222.099	3.550.762	3.477.789
Ten laste van Reserve nieuwe taken	0	-115.261	0
Sociale lasten	352.877	315.789	322.809
Pensioenlasten	500.946	619.611	581.492
<b>Totaal</b>	<b>4.075.922</b>	<b>4.370.901</b>	<b>4.382.090</b>

Ten opzichte van de begroting 2015 zijn de totale personeelskosten 8,71% lager. Dit verschil is met name

te verklaren doordat er minder medewerkers in dienst waren dan begroot.

#### Gemiddelde bezetting naar sector (in fte)

	Realisatie 2015	Begroting 2015	Realisatie 2014
Staf	9,5	10,8	12,0
Toezicht Notariaat / Gerechtsdeurwaarders	17,0	16,9	15,8
WWFT	11,6	14,7	12,8
Juridische Zaken/Handhaving	4,3	5,0	4,6
Gedetacheerd	2,1	0,5	0
Bestuur	0,3	0,3	0,3
<b>Totaal</b>	<b>44,7</b>	<b>48,2</b>	<b>45,5</b>

Het gemiddeld aantal personeelsleden over 2015 bedroeg 44,7 fte (over 2014: 45,5 fte). Ultimo 2015 waren er 50 medewerkers (17 vrouwen en 33 mannen)

in dienst. Ten aanzien van het aantal fte's van de staf kan vermeld worden dat een deel van de stafleden ook participeert in het primaire proces.

#### 15. Afschrijvingen

	Realisatie 2015	Begroting 2015	Realisatie 2014
Inventaris	2.139	4.466	4.473
Afwaardering vordering	0	0	20.131
Automatisering	63.772	76.652	46.963
Ontwikkelingskosten automatisering	186.841	309.518	173.202
Verbouwing	5.694	0	0
<b>Totaal</b>	<b>258.446</b>	<b>390.636</b>	<b>244.769</b>
Bijzondere waardevermindering	290.953	0	0
Boekresultaat desinvesteringen	0	0	0
<b>Totaal</b>	<b>549.399</b>	<b>390.636</b>	<b>244.769</b>

#### 16. Bestuurskosten

	Realisatie 2015	Begroting 2015	Realisatie 2014
Beloning	30.849	29.825	32.867
Reiskosten	1.233	3.088	2.070
Overige kosten	3.317	1.552	2.686
<b>Totaal</b>	<b>35.399</b>	<b>34.465</b>	<b>37.623</b>

De beloning van het bestuur is lager dan begroot door

de nieuwe ministeriële regeling ingegaan op 2 juni 2014.

### 17. Overige personeelskosten

	Realisatie 2015	Begroting 2015	Realisatie 2014
Reis- en onkosten	254.699	289.758	277.098
Werving en selectie	22.078	5.103	120
Opleidingen / Cursussen / Symposium	97.703	120.305	149.996
Beveiliging werkplekken / telewerken	24.700	23.079	23.513
Inhuur extern deskundigen	174.925	12.000	183.575
Overige	59.407	40.724	11.961
<b>Totaal</b>	<b>633.512</b>	<b>490.969</b>	<b>646.263</b>

De overige personeelskosten zijn hoger dan begroot.  
De voornaamste afwijkingen ten opzichte van de

begroting betreffen de dotatie aan de voorziening  
herstructurering en de post Inhuur Extern deskundigen.

### 18. Huisvestingskosten

	Realisatie 2015	Begroting 2015	Realisatie 2014
Huur	337.010	273.922	333.918
Servicekosten	81.521	75.626	89.446
Schoonmaak	14.485	13.923	13.719
Overige	17.594	27.249	13.719
<b>Totaal</b>	<b>450.610</b>	<b>390.720</b>	<b>403.769</b>

### 19. Bureaunkosten

	Realisatie 2015	Begroting 2015	Realisatie 2014
Kosten automatisering	163.115	218.000	194.032
Internet	11.932	8.302	10.529
<b>Subtotaal automatisering</b>	<b>175.047</b>	<b>226.302</b>	<b>204.561</b>
Advieskosten	103.973	116.571	66.854
Recherche kosten	34.563	18.832	-43.812
Accountantskosten	24.200	25.241	31.598
Commissie van Deskundigen	529	1.014	1.052
Kosten inning dwangsommen	0	2.500	0
<b>Subtotaal accountants- en advieskosten</b>	<b>163.265</b>	<b>164.158</b>	<b>55.692</b>
Verzekeringen	207.552	162.847	161.056
Kantoorbehoeften	8.1580	5.984	7.599
Telefoon	37.152	35.833	51.484
Vakliteratuur	27.129	29.828	24.190
Contributies	15.450	13.675	8.532
Publiciteit en voorlichting	4.379	0	24.803
Porti	31.604	18.682	19.287
Drukwerk en papier	3.194	7.770	8.809
Salarisadministratie	9.279	8.910	8.743
Kopieerkosten	4.218	6.000	6.294
Bankkosten	738	1.068	973
Kosten inzake bezwaaradviescommissie BFT	0	2.500	0
Overige kosten	5.761	10.183	1.498
<b>Subtotaal kantoorkosten</b>	<b>354.614</b>	<b>303.280</b>	<b>323.268</b>
<b>Totaal</b>	<b>692.926</b>	<b>693.740</b>	<b>583.521</b>

De totale bureaunkosten zijn nagenoeg gelijk aan de begroting. De uitgaven met betrekking tot automatisering zijn lager, daarentegen zijn de verzekeringskosten hoger.

In het kader van de Wet Normering bezoldiging Topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) is Bureau Financieel Toezicht verplicht de vergoedingen van topfunctionarissen te vermelden.

### Vergoedingen bestuursleden en directie op grond van de WNT 2015

Vrl	Achternaam	Titel	Functie	Deeltijd-factor	Beloning	Onkostenvergoeding		Voorziening t.b.v. beloningen betaalbaar op termijn	In dienst	Uit dienst	Extra uitkering einde dienstverband
						Vast	Variabel				
A.	Hammerstein	Mr.	Voorzitter bestuur	0,14	15.196				01-01-12		
J.C.A.	Gortemaker	Prof. RA	Bestuurslid	0,08	7.826		270	1.217	01-01-10		
P.	Kole	Mr.	Bestuurslid	0,08	7.826		689		01-03-09		
M.C.	Coffeng	Mr.	Directeur	1,00	111.549	3.228	1.735	20.615	01-01-14		
G.P.	Vermeulen	RA	Directeur (voormalig)				1.378		01-10-07	31-08-13	

### Vergoedingen bestuursleden en directie op grond van de WNT 2014

Vrl	Achternaam	Titel	Functie	Deeltijd-factor	Beloning	Onkostenvergoeding		Voorziening t.b.v. beloningen betaalbaar op termijn	In dienst	Uit dienst	Extra uitkering einde dienstverband
						Vast	Variabel				
A.	Hammerstein	Mr.	Voorzitter bestuur	0,14	19.095				01-01-12		
J.C.A.	Gortemaker	Prof. RA	Bestuurslid	0,08	9.903		1.010	1.414	01-01-10		
P.	Kole	Mr.	Bestuurslid	0,08	9.903		924		01-03-09		
M.C.	Coffeng	Mr.	Directeur	1,06	102.746		806	18.056	01-01-14		
F.J.	Winkel	RA	Directeur (voormalig)	1,00	117.185	578	875	18.166	01-11-02	01-10-14	
G.P.	Vermeulen	RA	Directeur (voormalig)				9.152		01-10-07	31-08-13	

Utrecht, 25 november 2016

Bestuur

Mr. A. Hammerstein  
voorzitter

Mr. P. Kole  
bestuurslid/plv. voorzitter

Prof. J.C.A. Gortemaker RA  
bestuurslid



## 7. OVERIGE GEGEVENS

### Controleverklaring

Hiervoor wordt verwezen naar de hierna opgenomen verklaring.

### Resultaatbestemming

De directie van het BFT stelt voor om het resultaat over 2015 als volgt te verdelen:

Resultaat 2015	9.474
Ten gunste van rekening courant Ministerie	9.474
<b>Totale bestemming saldo</b>	<b>0</b>

De resultaatbestemming is conform bovenstaande verdeling in de balans per 31 december 2015 verwerkt.

## Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: Het bestuur van Bureau Financieel Toezicht

### Verklaring over de jaarrekening 2015

#### Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2015 van Bureau Financieel Toezicht te Utrecht gecontroleerd.

WIJ CONTROLEERDEN	ONS OORDEEL
De jaarrekening bestaande uit: 1. de balans per 31 december 2015; 2. de winst-en-verliesrekening over 2015; 3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en overige toelichtingen.	Naar ons oordeel geeft de in dit rapport opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Bureau Financieel Toezicht op 31 december 2015 en van het resultaat over 2015 in overeenstemming met Richtlijn C1 Kleine organisaties-zonder-winststreven uit de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving en de bepalingen van en krachtens de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT).

#### De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden, de Aanwijzing controleprotocol subsidiëring Bureau Financieel Toezicht Deel I en II en de Beleidsregels toepassing WNT, inclusief Controleprotocol WNT. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Bureau Financieel Toezicht zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

#### Materialiteit

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op € 63.500. De materialiteit is gebaseerd op 1% van de totaal vanuit het Ministerie van Veiligheid en Justitie ontvangen subsidie over 2015. De grens voor onzekerheden in de controle is gebaseerd op 3% van de totaal vanuit het Ministerie van Veiligheid en Justitie ontvangen subsidie over 2015. De toepassing van deze materialiteitsgrondslag en grondslag voor onzekerheden wordt opgelegd vanuit dit Ministerie. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn.

Wij zijn met het bestuur overeengekomen dat wij aan het bestuur tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de € 3.175 rapporteren alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn.

#### De kernpunten van onze controle

In de kernpunten van onze controle beschrijven wij zaken die naar ons professionele oordeel het meest belangrijk waren tijdens onze controle van de jaarrekening. De kernpunten van onze controle hebben wij met het bestuur gecommuniceerd, maar vormen geen volledige weergave van alles wat is besproken.

Wij hebben onze controlewerkzaamheden met betrekking tot deze kernpunten bepaald in het kader van de jaarrekeningcontrole als geheel. Onze bevindingen ten aanzien van de individuele kernpunten moeten in dat kader worden gezien en niet als afzonderlijke oordelen over deze kernpunten.

**JUISTE EN VOLLEDIGE VERANTWOORDING VAN DE VOORZIENINGEN**

In de jaarrekening zijn de volgende voorzieningen opgenomen welke, gezien de omvang en de schattingselementen, extra aandacht hebben gekregen tijdens onze jaarrekeningcontrole:

- Voorziening herstructurering. Dit betreft een voorziening voor oud-directieleden conform de bepalingen uit het ARAR omtrent de ontslagvergoeding.
- Voorziening uitgestelde beloningen. Dit betreft een voorziening voor toekomstige jubileumuitkeringen aan werknemers.
- Voorziening PAS-regeling. Dit betreft een voorziening welke is opgenomen voor toekomstige kosten als gevolg van de PAS-regeling (regeling voor arbeidsduurverkorting).

**ONZE CONTROLEAANPAK**

Ter controle van de juistheid en volledigheid van deze voorzieningen, hebben wij de volgende werkzaamheden uitgevoerd:

- Wij hebben getoetst of deze voorzieningen dienen te worden opgenomen op basis van de van toepassing zijnde verslaggevingsregels uit de Richtlijn voor de Jaarverslaggeving C1 Kleine organisaties-zonder-winststreven.
- Wij hebben de rekenkundige juistheid van de berekeningen die ten grondslag liggen aan de voorzieningen vastgesteld. Tevens hebben wij de voor de berekeningen gebruikte brondata aangesloten met achterliggende documenten en systemen.
- Wij hebben de aannames en uitgangspunten van het bestuur op redelijkheid beoordeeld, en waar mogelijk getoetst met informatie uit externe bronnen, financiële ontwikkelingen in het boekjaar en externe ontwikkelingen.
- Wij hebben de rechtmatigheid van de onttrekkingen en dotaties gecontroleerd.

**JUISTHEID EN WAARDERING VAN IMMATERIËLE VASTE ACTIVA**

In 2015 hebben investeringen plaatsgevonden in een software systeem welke ten doel heeft de operationele activiteiten van de organisatie te ondersteunen bij het uitvoeren van de toezichthoudende taken. De kosten voor de ontwikkeling van dit systeem zijn in de jaarrekening verantwoord als immateriële vaste activa. De waardering van deze immateriële vaste activa was een aandachtspunt gezien een bijzondere waardevermindering in 2015.

**ONZE CONTROLEAANPAK**

Wij hebben de juistheid en rechtmatigheid van de geactiveerde kosten geverifieerd aan de hand van facturen en urenspecificaties van de externe ontwikkelaar van dit systeem. Door het Bureau Financieel toezicht is geconcludeerd dat er een bijzondere waardevermindering heeft plaatsgevonden. Wij hebben de onderbouwing van deze waardevermindering beoordeeld en besproken met verschillende functionarissen binnen de organisatie, waaronder de IT beheerder, controller en het bestuur. Tevens hebben we geverifieerd of het bestuur een juiste inschatting heeft gemaakt van de levensduur van het systeem en een juiste berekening van de afschrijvingslast in het boekjaar.

**WET NORMERING BEZOLDIGING TOPFUNCTIONARISSEN EN SEMIPUBLIEKE SECTOR (WNT)**

Bureau Financieel Toezicht dient te voldoen aan de WNT. Als onderdeel hiervan dient het bestuur in kaart te brengen welke personen kwalificeren als topfunctionarissen en dienen de in het boekjaar uitgekeerde vergoedingen aan de personen te worden toegelicht in de jaarrekening (zie pagina 39).

**ONZE CONTROLEAANPAK**

Wij hebben getoetst of Bureau Financieel Toezicht voldoet aan de in deze wet gestelde vereisten. Wij hebben aan de hand van de salarisadministratie en de financiële administratie gecontroleerd of de vermelde personen en de aan hen uitbetaalde vergoedingen juist en volledig zijn gepresenteerd in de jaarrekening. Hierbij hebben we vastgesteld of de ontslagvergoeding uit hoofde van de ARAR welke aan een van de voormalig directeuren wordt uitbetaald niet hoeft te worden vermeld.

**COMPLIANCE WET- EN REGELGEVING**

Het Bureau Financieel Toezicht ontvangt jaarlijks een bijdrage vanuit het Ministerie van Veiligheid en Justitie. Vanuit het Ministerie worden voorwaarden gesteld, waaronder rechtmatigheid van de bestede subsidiegelden, waaraan moet worden voldaan. Daarnaast zijn er bepalingen in de Kaderwet zelfstandige bestuursorganen opgenomen omtrent de financiële verantwoording van Bureau Financieel Toezicht.

**ONZE CONTROLEAANPAK**

Wij hebben vastgesteld dat voldaan is aan de controleprotocollen subsidiëring Bureau Financieel Toezicht opgesteld door het Ministerie van Veiligheid en Justitie. Wij hebben vastgesteld of voldaan is aan de bepalingen uit de Kaderwet zelfstandige bestuursorganen.

**Verantwoordelijkheden van het bestuur voor de jaarrekening**

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en het getrouw weergeven van de jaarrekening en voor het opstellen van het jaarverslag, beide in overeenstemming met de Richtlijn voor de Jaarverslaggeving C1 Kleine organisaties-zonder-winststreven, de Aanwijzing controleprotocol subsidiëring Bureau Financieel Toezicht Deel I en II en de Beleidsregels toepassing Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector WNT. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de onderneming in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de vennootschap te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

**Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening**

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden,

ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- ◆ het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- ◆ het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de vennootschap;
- ◆ het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- ◆ het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een onderneming haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- ◆ het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- ◆ het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met het bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Wij bevestigen aan het bestuur dat wij de relevante ethische voorschriften over onafhankelijkheid hebben nageleefd. Wij communiceren ook met het bestuur over alle relaties en andere zaken die redelijkerwijs onze onafhankelijkheid kunnen beïnvloeden en over de daarmee verband houdende maatregelen om onze onafhankelijkheid te waarborgen.

Wij bepalen de kernpunten van onze controle van de jaarrekening op basis van alle zaken die wij met het bestuur hebben besproken. Wij beschrijven deze kernpunten in onze controleverklaring, tenzij dit is verboden door wet- of regelgeving of in buitengewoon zeldzame omstandigheden wanneer het niet vermelden in het belang van het maatschappelijk verkeer is.

#### Verklaring betreffende overige door wet- of regelgeving gestelde vereisten

##### Andere informatie

Dit rapport omvat, naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, andere informatie. De andere informatie bestaat uit:

- ◆ het jaarverslag;
- ◆ overige gegevens.

Wij vermelden op basis van de verplichtingen onder en de controlestandaarden dat:

- ◆ wij geen tekortkomingen hebben geconstateerd naar aanleiding van het onderzoek of het jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, overeenkomstig Richtlijn voor de Jaarverslaggeving C1 Kleine organisaties-zonder-winststreven is opgesteld;

Ons oordeel over de jaarrekening omvat niet de andere informatie en we brengen over de andere informatie geen controleoordeel of andere vorm van assurance conclusie tot uitdrukking. In het kader van onze controle van de jaarrekening is het, op basis van de controlestandaarden, onze verantwoordelijkheid om de andere informatie te lezen. Hierbij overwegen wij of een inconsistentie van materieel belang bestaat tussen de andere informatie en de jaarrekening. Hiertoe gebruiken wij de verkregen controle-informatie van de jaarrekeningcontrole en de tijdens de controle getrokken conclusies. Daarnaast gaan wij na of de andere informatie anderszins afwijkingen van materieel belang lijkt te bevatten. Als wij concluderen, gebaseerd op werkzaamheden die wij hebben uitgevoerd, dat deze andere informatie een afwijking van materieel belang bevat, zijn wij verplicht dit feit te rapporteren.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie waaronder het opstellen van het jaarverslag en de overige gegevens in overeenstemming met Richtlijn voor de Jaarverslaggeving C1 Kleine organisaties-zonder-winststreven.

##### Benoeming

Wij zijn door het bestuur op 29 november 2014 benoemd als accountant van Bureau Financieel Toezicht vanaf de controle van het boekjaar 2014 en zijn sinds die datum tot op heden de externe accountant.

Utrecht, 25 november 2016

BDO Audit & Assurance B.V.  
namens deze,

W.G.

R.W.A. Eradus RA



## OVERZICHT VAN GEBRUIKTE AFKORTINGEN

Awb	Algemene wet bestuursrecht
BFT	Bureau Financieel Toezicht
FEC	Financieel Expertise Centrum
FIU-NL	Financial Intelligence Unit Nederland
JZ/HH	Juridische Zaken / Handhaving
KBvG	Koninklijk Beroepsorganisatie van Gerechtsdeurwaarders
KNB	Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie
NG	Notariaat Gerechtsdeurwaarders
RB	Register Belastingadviseurs
SRA	Samenwerkende Registeraccountants en Accountants-Administratieconsulenten
SSC	Shared Service Centre
TOBO	Team Ontwikkeling en Bijzondere Onderzoeken
Wna	Wet op het notarisambt
Wob	Wet openbaarheid van bestuur
WWFT	Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme



*Postbus 14052, 3508 SC Utrecht  
Euclideslaan 201, 3584 BS Utrecht  
Telefoon: 030 - 251 69 84  
Fax: 030 - 254 37 85  
Internet: [www.bureauf.t.nl](http://www.bureauf.t.nl)*

